

Slovenski dom

Štev. 18

V Ljubljani, torek 23. januarja 1940

Leto V

V IMENU NJEGOVEGA VELICANSTVA KRALJA!

Okrožno kot zborni sodišče v Ljubljani je zaradi naredb z dne 17. V. 1939, s katero je bila določena glavna razprava, razpravljalo dne 7. junija 1939 javno pod predsedstvom s. o. s. Ivana Breliha, v navzočnosti s. o. s. Rajka Lederhase, s. o. s. dr. Julija Felaherja kot sodnikov in n. p. Pavliča Marjana, kot zapisničarja v prisotnosti zasebnega tožilca dr. Alberta Kramerja, njegovega zastopnika dr. Josipa Cepudra in branilca dr. Milosa Stareta, zasebni obtožitelj dr. Albert Kramer zoper Jožeta Košička zaradi prestopka po čl. 52. z. o. t. in po predlogu, stavljenem po tožilcu, naj se obtožence obsodi v smislu obtožnice dne 7. VI. 1939 razsodilo: Košiček Jože, rojen 11. III. 1898 v Žužemberku, pristojen v Ljubljano, r. k., samski, sin Jožeta in Julije roj. Legan, bivajoč v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6. je kriv, da je dal kot urednik v Ljubljani izhajajočega dnevnika »Slovenski dom«, objaviti: a) v številki 275 od 5. XII. 1938 v prvem stolpcu in tretji strani v rubriki »Od tu in tam« pod naslovom »V neprijetnem položaju« so se našli veliki jugoslovenski trobentači članek, v katerem med drugim stoji: »Dr. Kramer je pokleknal pred dr. Mačkonom, samo da bi se po njegovem hrbtu priljuzil do oblasti.« — b) v številki 280 od 12. XII. 1938 v prvem in drugem stolpcu na drugi strani pod naslovom »Posledice strahotnega večerašnjega poraza: Zloinske laži velikega Jugoslavenca, članek, v katerem napada zasebnega tožilca in sicer: v petem odstavku z besedami: »V kazinski dvorani je bil družba kakih 300 ljudi, katero je dr. Kramer begal s tako zmešanimi in tako zlobnimi poročili, da je treba to skandalozno početje javno pribiti. Govoril je, da je vojni minister odstopil, trdil je, da ima Maček v državi 500.000, potem 600.000 glasov večine. Zatrjeval je, da je prišlo do prave vstaje v okrajih Kragujevac, Kraljevo, Kruševac, kjer da so volivne komisije ukradle volilne spise, ker je imela tam JNS strahotno večino. Pri spopadu je bilo po Kramerjevih trditvah veliko mrtvih.« — Kramer je dalje govoril, da je v državi razglašeno obsedno stanje, da je Maček dobil razen v Sloveniji 90 odstotkov vseh glasov.« V zadnjem odstavku z besedami: »Navzile vsemu temu pa se dr. Kramer, baje zagovornik velike in nedeljive Jugoslavije, reda notranje pomiritve, medsebojnega spoštovanja in drugih predvolivnih gesel, ni mogel vzdržati ne je laži, marveč izrazilo protidržavnega razburjenja ljudi in širjenja najbolj nemogočih in najbolj divjih vesti.« Dr. Kramer je to delal kot glavni tajnik stranke JNS, kot kraljevi senator in kot veliki jugoslovenec. Njegovo početje je zaradi tega še huje obsodbe vredno. Temu početju je treba narediti konec. Če oblast kaznuje strogo vsakega malega prišepetavca izmišljenih govoril, naj kaznuje tudi tega velikega gospoda, ki je večeraj v Kazini pozival tako rekot na vstajo, o čemer pričajo njegove besede: »Mi bomo že pozneje govorili. Samo se danes. Zlat bomo pa pomedi z njimi! S tem je na našin označen v čl. 1. tisk. zak. priobiti o zasebnem tožilcu nekaj neresničnega, kar utegne škodovati njegovi časti, dobremu imenu, družabnemu ugledu in pridobitnemu kreditu, ter je v obeh primerih zakrivil prestopke zoper čl. 56-57 z. o. t. zaradi česar se obsodi po čl. 56-57 z. o. t. z zaporo b. 71-5 k. z. in glede na § 63 k. z. na 78 in 420 din, skupno torej na 1200 din denarne in plačilne po čl. 40 v osemih dneh po pravomocnosti, plačilne po čl. 310, 314 k. p. na povračilo možnosti te sodbe in stroškov kazenskega postopanja, ki so tudi plačilni v osemih dneh, nadalje po čl. 62 z. o. t. da mora plačati v roku 14 dni zas. tožilcu 500 din materialne odškodnine in končno, da mora v smislu čl. 63 z. o. t. na svoje stroške obkrajiti dispozitivni del te sodbe na čelu dnevnika »Slovenski dom« in to v prvi številki, ki izide po pravomocnosti te sodbe. — Denarna kazna se za primer nezterljivosti po § 44-1 k. z. spremeni v 20 dni zapora.

Smrt dolgoletnega predsednika Švice, J. Motta

Bern, 23. jan. o. Davi ob petih je umrl Jožef Motta, ki je bil več kakor 30 let član švicarske zvezne vlade, 20 let voditelj švicarske zunanje politike in petkrat predsednik švicarske republike. Njegova zasluga je, da je Švica v pretekli in sedanjih vojni ohranila svojo nevtiralnost, samostojnost, in neokrnjene svoje pravice. Po rodu je bil Motta švicarski Italijan ter je pripadal katoliški ljudski stranki v tessinskem okrožju. Zaradi njegove smrti, ki pomeni v sedanjih časih hudo izgubo, je po vsej Švici odrejeno narodno žalovanje.

Odhod sovjetskega poslanika iz Londona

London, 23. jan. o. Sovjetski poslanik Majski se bo v kratkem povrnil v Moskvo, tako zatrjuje »New Chronicle«. V političnih krogih prevladuje mnenje, da bo Majski odšel iz Londona zaradi »poročanja svoji vladi«, kakor je odšel angleški poslanik iz Moskve. Nekaj razloga za njegov odhod je v tem, da je Majski strokovnjak za finske zadeve. On je bil v Helsinkiju tri leta poslanik, od leta 1929 do leta 1932. Bil je tudi podpisnik nenapadnega pakta med Finsko in Sovjetsko Rusijo l. 1932.

Južno vreme v nekaterih delih države

Belgrad, 23. jan. m. Iz vseh krajev države poročajo, da se vedno divjajo veliki enežni viharji. Tako poročajo iz Sandžak, da je eneg zametel cele vase. Medtem, ko je prej vladala mrzla burja, je večeraj nenadno pritisnil jug in se je snež začel naglo topiti.

2.000.000 dinarjev občinskega denarja poneverjenega

Belgrad, 23. jan. m. Iz Slavonske Požege poročajo, da so v tamkajšnji občinski blagajni odkrili 2 milijona dinarjev primanjiljaja. V zvezi s tem je policija zaprla več uradnikov, med drugimi tudi nekoga uslužbenca mestne policije, ki je izdajal in ponarejal potne liste za tujino.

11.300 tonska italijanska ladja „Orazio“ gori

Rim, 23. jan. o. Italijanski 11.300 tonski motornik »Orazio«, ki vzdržuje redno zvezo med Italijo in Južno Ameriko je v nedeljo popoldne začel goriti sredi poti med Marseillom in Barcelono. Požar je izbruhnil zaradi eksplozije pri kotlih, kjer je nekaj mehanikov in kurjačev izgubilo življenje. Ker požara ni bilo mogoče zadušiti, je ladja začela oddajati klice za pomoč. Te klice je najprej ujelo nekó francosko patrolno letalo, ki je priletelo do ladje, nato pa opozorilo francoske vojne ladje, ki so križarile v bližini. Na pomoč »Orazio« sta odhitela dva francoska rušilca, nekaj parnikov ter italijanske ladje »Conte Biancamano«, »Colombo« in »Edera«. Prvi je priplul na mesto nesreče francoski rušilec ter začel takoj pobirati potnike iz rešilnih čolnov. Drugi rušilec je pomagal pri gašenju požara. Ko so priplule na mesto še ostale ladje, se jim je posrečilo po celotnem reševanju rešiti vseh 412 potnikov in okoli

Vznemirljive vesti angleškega in švicarskega tiska:

Nemci prevzeli vodstvo sovjetskih vojnih operacij na Finskem?

V zameno za izkoriščanje petrolejskih vrelcev v Galiciji pošilja Nemčija v Rusijo vojaške strokovnjake

London, 23. januarja. o. Nemci odločno zavračajo vesti, da so njihove čete prekoračile razmejitveno črto med nemško in rusko Galicijo v zasedeni Poljski. Tuji časopisi poročajo, da so sovjetske oblasti prisilile, da prepuste vodstvo izkoriščanja petrolejskih vrelcev Nemcem in pa da odstopijo Nemcem upravo železniške proge Lvov—Černovice, po kateri Sovjeti dosedaj niso mogli vpostaviti rednega prometa. Kakor navaja »News Chronicle«, so Sovjeti dovolili Nemčiji, da pošlje svoje inženirje, ki bodo vodili delo pri vrelcih pod vrhovno kontrolo sovjetskih oblasti. S tem upajo Nemci, da bodo lahko pospešili izvoz petroleja in dobili letno najmanj 800.000 ton galicijskega petroleja. Nemške čete so prevzele stražo ob železniški progi Lvov—Černovice, kjer sovjetske vojaške oblasti doslej niso mogle prepre-

čiti atentatov na progo, ki so jih povzročali Poljaki. Po tej progi dosedaj ni bilo rednega prometa in noben vlak ni brez škode prispel na svoje mesto. »Basler National Zeitung« se vprašuje, od kod nenadno zboljšanje v sovjetski letalski organizaciji na Finskem. List piše, da je že od petka opažati popolnoma drug način napadanja sovjetskih letal na finsko ozemlje. Zdi se, da je Nemčija v zameno za petrolejske vrelce in za vpostavo rednega prometa med Romunijo in Nemčijo dovolila, da grede v Sovjetsko Rusijo nemški tehniki in svetovalci. Teh je na sovjetsko-finskem bojišču že 150, ki preurejajo sovjetsko letalstvo za bombardiranje po skušnjah na Poljskem. Pariz, 23. januarja. o. Tudi pariški krogi potrjujejo vesti, da je Nemčija poslala svoje tehni-

strokovnjake za letalstvo in svetovalce na sovjetsko-finsko bojišče. Ti tehniki in svetovalci bodo imeli nalogo, da reorganizirajo sovjetsko vojsko v tehničnem pogledu, posebno pa sovjetsko letalstvo. V nekaterih francoskih krogih poudarjajo, da pomeni sodelovanje nemških vojaških strokovnjakov na finskem bojišču samo začetek novega popolnega vojnega sodelovanja med Nemčijo in Sovjeti in da je treba v kratkem pričakovati glede tega novih dogodkov ter da bodo Nemci presnovali ne le sovjetsko gospodarstvo, marveč tudi rusko vojsko, s čimer bodo Sovjeti prišli v popolno odvisnost od Nemčije. Potemtakem bi se utegnulo zgoditi, da bo Nemčija mirno porila Rusijo, namesto, da bi komunizem požrl Nemčijo, kakor si zamišlja Stalin.

Finski letalski napad na sovjetsko trdnjavo Kronstadt

London, 23. januarja. o. Zadnja poročila s finskih bojišč pravijo, da so večeraj tuji prostovoljci, letalci, zlasti Švedci, Italijani in Amerikanci izvedli obsežen napad na sovjetsko trdnjavo Kronstadt pred Leningradom. Bombardirali so z uspehom pristaniške naprave ter poškodovali nekaj sovjetskih ladij, zasidranih v pristanišču. Na skrajnem desnem krilu Mannerheimove črte so večeraj Sovjeti poskusili s večjim napadom, ki pa je bil odbit. Na bojišču pri Salli so Finci potisnili Sovjete iz Makajervija ter jim prizadejali hude izgube. Po finskih poročilih so Sovjeti dobili na ta del bojišča smučarske oddelke in se skušajo proti Fincem boriti z nenadnimi napadi. Ti smučarji pa po izurjenosti daleč zaostajajo za Finci, ker niso vajeni na naglo premikanje po gozdovih. Po nekaterih vesteh so Finci večeraj bombardirali iz zraka tudi sovjetska letalska oporišča v Estoniji in napadli pri Reevalu sovjetski aerodrom, na katerem je bilo pripravljenih 80 bombnikov. Večina teh ređkih letal je bilo pri napadu uničenih. Sporočilo finskega poveljništva pravi, da so

sovjetski bombniki vrgli minuli teden na finsko ozemlje 6667 bomb, od teh mnogih težkih. Večina bomb je padla na mesta, ki so zelo oddaljena od bojišča. Skupno število mrtvih znaša 18, ranjenih pa 109 oseb. Helsinki, 22. jan. o. Sročnje sporočilo finskega vrhovnega poveljništva pravi: Večeraj je bil na Karelijski ožini v glavnem topniški dvoboj. Naše topništvo je uničilo več sovražnih baterij. Pozno popoldne je sovražnik skušal zbrati svoje čete za nov napad na odseku pri Tajpali. Naše čete so uničile dva sovražna tanka. V večerajšnjih bojih smo pred našimi sprednjimi položaji našli 120 padlih sovjetskih vojakov. Sovražnik je poskušal s pomočjo zvočnikov, ki jih je postavil pred naše prve položaje, zastrašiti naše vojake. Po zvočnikih je pravilo, da bo Viburg zavzet v 40 urah in da bodo prišle nove čete, ki bodo pobile vse Fince. Pri Olumaci, blizu Ajtojokija so bili odbiti vsi sovražni napadi. Na Laponskem ni bilo nič novega. Tudi na morju se ni zgodilo ničesar pomembnega. Sovražno letalstvo je bilo zelo aktivno. Po vesteh z raznih odsekov bojišča so našle zaradi bombardiranja smrt štiri osebe.

Kmetijski minister o davkih, o volitvah in o koncentracijskih taboriščih

Belgrad, 23. jan. m. Večeraj je bilo po državi več političnih sestankov. Med drugim je v nekaj krajih imel zborovanje kmetijski minister dr. B. Cubrilović. Dalje poročilo o njegovem zborovanju v Bihacu objavlja današnja »Politika«. Po njenih obvestilih je dr. Branko Cubrilović na shodu govoril najprej o volivnem zakonu ter zagotavljal, da bodo volitve svobodne. Med drugim je dejal tudi naslednje: »Če bi bili namesto enega malega Cubrila poslali v poslansko zbornico pet Cubrilov, bi bili popolnoma svobodni. Dalje je govoril o reformi mnopola. Dejal je, da bo gledal na to, da se pocieni tobak, ki ga kade kmetijski ljudje, podraži pa tisti, ki ga kadi gospoda. Poročal je, da je ustanovil ravnanstvo za prehrano pasivnih krajev. Pravi, da je vzel 750.000.000 dinarjev bogatašem, da je lahko z žitom napolnil kašče za prehrano siromakov. Prvega januarja 1940. smo ugotovili, da je v naši državi

3.000.000 siromašnih kmetov, ki ne morejo plačevati davkov. Mi smo jih davkov opustili, zvišali pa smo davke na karte, trgovine in tovarne. Davčni ukrepi sedanje vlade pomenijo majhno revolucijo. Davke naj plačuje tisti, ki kaj ima. Oni, ki imajo po dve hiši naj dajo državi vsaj dve okni, če že ne dajo vse hiše. Na to je minister Cubrilović omenil, da ljudje govorijo, da so bila v naši državi urejena koncentracijska taborišča. Minister je izjavil, da je to res. Pravi, da imamo v naši državi dosti volunov in sovražnikov države, ki jih bo treba vse poslati v koncentracijska taborišča. Spregovoril je tudi o poslanskih volitvah ter zanje dejal, da bodo, če Bog da, meseca marca. V nadaljnjih izjavah se je na kratko bavil tudi z zunanjo politiko ter dejal, da ni močemo vojni, da pa ne vemo kaj utegne prinesiti jutrišnji dan. Pravi, da ne more spati ne po dnevi ne ponoči in da prinaša med ljudstvo samo besede miru in svobode.

Hrvatje obračunavajo s svojimi bivšimi političnimi zavezniki

Zagreb, 23. jan. m. Z zadnjim nastopom vodstva demokratske stranke in z govorom voditelja te stranke Božidarja Vlaiča se bavi današnji »Hrvatski dnevnik« ter med drugim piše: »Lahko odkrito rečemo, da je po tej resoluciji demokratska stranka izgubila v očeh Hrvatov. Po tej resoluciji moramo namreč tudi mi dvomiti v njeno moč. Znana stvar je, da demokratska stranka ni imela na Hrvatskem pristašev, posebno jih pa nima zdaj. Toda vseeno se skuša mešati v hrvatske zadeve. Ta stranka je baje v skrbeh za Srbe na Hrvatskem. Prej so nam demokrati na dolgo in široko pripovedovali, kako vneti zagovorniki sodelovanja med Srbi in Hrvati na Hrvatskem so, zdaj ko se je sodelovanje vzpostavilo, demokrati poskušajo umetno narediti razdor.« Dalje poudarja »Hrvatski dnevnik«, da se Srbom na Hrvatskem ni nikdar nič žalega storilo. V kolikor pa je bilo nekaj srbskih uradnikov prestavljenih ali pa stavljenih na razpoloženje, je do tega prišlo ne zaradi srbstva ali hrvatstva, če so bili Hrvati, temveč zato, ker so se kot eksponenti bivših vlad, v katerih ni sodelovala demokratska stranka, zamerili ljudstvu. Je pa še en in to glavni razlog, zaradi katerega demokratska stranka nasprotuje sporazumu od 26. avg. 1939 — nadaljuje »Hrvatski dnevnik«.

Demokratska stranka je nezadovoljna z obsegom banovine Hrvatske in bi ji bilo še bolj žal, če bi se ta obseg razširil na podlagi demokratskih načel, torej z jasno izraženo voljo zainteresiranih krajev. Iz njene resolucije veje hegemonističen duh. Po tej resoluciji se sprašujemo, kako si demokratska stranka zamišlja izvedbo sporazuma od 7. oktobra 1937, ki ga je v njenem imenu podpisal voditelj demokratske stranke Ljuba Davidović po razgovorih, v katerih je sodeloval tudi Božidar Vlaič. Ali misli, da bi se z nami Hrvati dosegel tak sporazum, ki bi nam dal manj, kakor nam je dal sporazum od 26. avgusta lanskega leta. To je popolnoma izključeno! To so demokrati vedeli v trenutku, ko so podpisali sporazum. Po tem si človek ne more misliti, da je bil tudi ta sporazum, ki so ga podpisali demokrati, samo sredstvo, da pridejo do oblasti in da bi vladali, kakor so vladali nekoč. Demokrati so nam zagotavljali svojo evolucijo, zdaj pa vidimo, da so nam začeli odkrivati prave hegemonistične karte. Po poti, kakršno so si zamišljali demokrati, ne bi bilo nikdar prišlo do sporazuma. Končno pravi »Hrvatski dnevnik«, da se demokrati boje volitve, da sploh niso demokrati ter da jim je demokracija samo oblika, pod katero bi si želeli izvojevati vodstvo na političnem polju.

250 članov posadke. 318 potnikov je »Conte Biancamano« odpeljal v Genovo, druge pa francoska ladja v Marseillo. Ponoči je parnik še vedno goril in se ni potopil.

Angleški vladni krogi odločno zavračajo vesti ameriškega tiska, da sta Anglija in Japonska že podpisali tajno politično in vojaško pogodbo.

Vesti 23. januarja

- Sestanek Balkanske zveze v Belgradu bo izrednega pomena za mir na Balkanu in bo pokazal, da hočejo balkanske države za vsako ceno ostati nevtiralne.
- Belgijske oblasti so izvedle preiskavo v uredništvih več listov, o katerih sumijo, da so dobivali denar iz Nemčije.
- Dež je začel nenadno padati po raznih predelih Romunije, kjer je dozdaj hudo snežilo. Zaradi dežja je nastala huda poledica.
- Veliki vojvoda Vladimir, ki si lasti pravico do ruskega carekoga prestola, je za pravoslavno Novo leto poslal ruskim emigrantom pismo, v katerem oboja boljševiški napd na Finsko.
- Na nemških zemljevidih, ki so izšli zadnje tedne, je poljsko zasedeno ozemlje zaznamovano kot navadna nemška pokrajina.
- Glavni tajnik ameriške komunistične stranke Bowder je bil večeraj obojen na štiri leta ječe zaradi volunetva na korist Sovjetske Rusije.
- Predsednik poljske republike Rakicjewicz je večeraj sprejel bivšega predsednika poljske republike Paderewskega.
- V Essenu je večeraj umrl Otto Wolf, eden vodilnih nemških industrijcev iz jeklarske stroke.
- Za milijardo dinarjev prispevkov so nabrali dozdaj Švedci za Fince.
- Nemški listi nadaljujejo z razpravljanjem, kdo je kriv sedanje vojne in dolže Francijo, češ da ni hotela Nemčiji pustiti prostih rok v južni in južnovzhodni Evropi ter na Poljskem.
- Bivši ameriški predsednik Hoover je izjavil, da je bilo doslej zbranih milijon dolarjev v fond za pomoč Finski.
- Nemci priznavajo, da so dozdaj izgubili 35 podmornic. To se da sklepati iz poročila, ki so ga pred nekaj dnevi dajale nemške postaje, ko so zavračale trditve nekaterih angleških listov, da je bilo dozdaj potopljenih 70 nemških podmornic. Nemsko poročilo je reklo, da bi polovica ravno odgovarjala resnici.
- Jolgarski listi se te dni spominjajo triletne pogodbe o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo in nastevajo koristi, ki jih je rodila ta pogodba za obe državi.
- Vse nevtiralne države bodo imele korist, če zmaga Anglija in Francija v sedanjih vojni. Zaradi tega se morajo nevtiralne države zavedati, da je njihova dolžnost, sodelovati z Anglijo in Francijo, je zadnje govoril angleški mornariški minister Churchill. Zaradi tega njegovega govora je po nekaterih nevtiralnih državah, še bolj pa v Nemčiji zavladalo hudo razburjenje, češ, da hoče Anglija pritiskati na nevtiralce.
- Ameriški zunanji minister Hull bo poslal angleški vladi spomenico zaradi cenzure nad ameriško pošto, ki gre v Nemčijo, češ, da se Amerika ne more zadovoljiti z razlogi, ki jih navajajo Angleži v utemeljitev svojega ravnanja.
- V Atenah je umrl knez Kristofor, stric kneginje Olge. Slovesen pogreb bo jutri ali pojutrišnjem.
- Švedski letalci-prostovoljci so se doslej odlično skazali na finskem bojišču. Edina nesreča, ki so jo dozdaj imeli, je bila ko sta se dve švedski letali med bojem trčili.
- Do velikih manifestacij za Italijo je prišlo večeraj v Lionu na kosilu konzulatnega zbora, katelega se je udeležil tudi predsednik francoske poslanske zbornice Herriot, ki je v svojem nagovoru poudarjal, da se je preteklo leto zlasti pokazala vzajemnost med Italijo in Francijo.
- Novo stroge cenzurne odredbe je večeraj izdala holandska vlada.
- Potopitev angleškega torpednega rušilca »Grenville« je zahtevala 8 smrtnih žrtvev, 73 članov posadke pa še niso našli in upravičeno menijo, da so tudi ti izgubili življenje.
- Novo vrsto potresov so imeli v zadnjih dveh dneh po raznih krajih Turčije, zlasti v pokrajini Giresund in Jozkat. Nekaj ljudi je bilo pri potresih ubitih.
- Holandske oblasti so v Amsterdamu prijele dopisnika nemške poročevalske agencije »Westdeutsche Presse« in ga bodo postavile pred sodišče, kr se je mož bavil z volunetvom.
- V Washingtonu so večeraj pokopali umrlega senatorja Boraha, velikega nasprotnika sedanje ameriške zunanje politike. Očitati so mu, da drži z Nemčijo. Pogreba se je udeležil tudi predsednik Roosevelt.
- Vsak mrtev finski civilist velja rusko vojsko dve letali in šest pilotov, kažejo statistike izgub, ki jih pridobuje finsko vrhovno poveljstvo.

Snežna katastrofa v Sloveniji

Ljubljanski tramvaj - Nad 600 delavcev kida sneg - Težave s premogom - Težave na železniških progah

Ljubljana, 23. januarja.

Letošnja zima sliči oni hudi, katastrofalni zimi leta 1929, ko je januarja v začetku začelo snežiti in je neprestano snežilo prvih 10 dni, nakar je pritisnil izredno hud mraz, za tem je nastopila druga snežna doba in to se je vrstilo do sredi marca. Letošnji januar nam je že prinesel obilico snega. Sneži že peti dan in prav današnje jutro nam je prineslo prve večje ovire v cestnem in tramvajemskem prometu.

Huda zima je bila tudi leta 1895. Takrat je n. pr. po Notranjem zapadel tako visok sneg, da so bile nekatere vasi in doline popolnoma odrezane od sveta dobre tri tedne. V Loški dolini niso ljudje dobivali nikake pošte in je bilo po vaseh toliko snega, da so si ljudje delali tunele od hiše do hiše. Mnogo streh je sneg takrat popolnoma podrli. Tudi leta 1889 je bilo zelo mrzlo in snežno. Takrat je pritisel tako hud mraz, da so v Ljubljani za dva meseca zaprli srednje in druge šole ter so dijake poslali na počitnice.

Celo noč je neprestano snežilo. Na ravnini je nanoslo snega za dobrih 50 cm. Mnoga naselja na mestni periferiji so imela velike težave, preden so davi ljudje prispeli na delo in v službe. Revčki so bili tudi šolarčki, kajti pota in ceste so bile še le po 8 zorane in urejene. Velike težave je davi imel tramvaj. Z največjimi napori so proge zorali in še le po 7 je začel tramvaj smigati. Težavno je bilo takole n. pr. na dolenski prog. Tramvaj je rabil od Rakovnika do magistrata kar dobro uro.

Cestno nadzorstvo je že davi zgodaj začelo z odkladivanjem snega po glavnih in stranskih prometnih žilah. Velika armada delavcev je zaposlena pri snegu. Cestno nadzorstvo je davi sprejelo 375 novih delavcev in zraven še 250 domačih. tako da danes odkladiva sneg po cestah in ulicah 625 delavcev. Odvažajo pa sneg 70 voznikov.

Huda je za kurjavo. Reveži s strahom zro v bližnjo bodočnost, kaj bo z njimi, ako začne pritisniti še mraz, ko so že sedaj slabo preskrbljeni s kurjavo. Huda je borba za premog, ki ga že sedaj primanjkuje in nastaja že danes kriza v preskrbi mesta s premogom. Trgovci s premogom vodijo že sedaj boje za večje dobave premoga. Toda ni pomoči! Krizo v preskrbi pa pomnožujejo še druge gospodarske okoliščine, ki zelo vplivajo na premogovni trg.

Velike križe in težave so imele danes branjevke in prodajalke sadja. Vodnikov trg je bil zabarikadiran s kupi snega. Težavno je bilo voziti razne stvari, zelenjavo, povrtnino, krompir, sadje itd. na trg. Marsikatera prodajalka pa je danes raje ostala doma, računajoč na prav slab dobiček in skupiček.

Po raznih poročilih je padlo v Sloveniji na raznih krajih 50 do 60 cm novega snega. Hudi snežni zameti vladajo po Notranjem, okoli Rakke, Cerknice in tja do Loške doline ter na Blokah. V Savinjski dolini pri Podlugu je od večeraj do davi padlo 40 cm novega snega. Tam je znala jutranja temperatura -14 stopinj, v Črnučah pri transformatorju je snega do 60 cm, termometer pa je davi kazal -12 stopinj. Toplejše vreme javlja elektrarna Cesenj pri Tacnu, kjer so davi imeli -7,5 stopinj, snega pa 69 cm.

Doslej sneg še ni napravil nikake škode na telefonskih in brzojavnih napravah. Telefonske linije proti Dolenski, Raketu, Zidanemu mostu, Celju in Mariboru brezhibno funkcionirajo. Deluje tudi telefonska proga proti Zagrebu in Belgradu. Sedanjí sneg prav občutno ovira celoten železniški promet. Lahko rečemo: »Vlaki vozijo brez voznega reda!« V Ljubljano prihajajo zaradi velikega snega vsi vlaki, tudi lokalni potniški, z znatnimi zamudami. Orient-ekspres zaznamuje ob 9 dopoldne, prav tako dopoldanski belgairski brzovlak zamudo nad 100 minut. Belgrajčan pa je imel v nedeljo štiriturno zamudo. Promet iz Nemčije je zelo omejen. Brzojavne naprave ob železniških progah so ponekog pokvarjene.

Autobusni promet na Dolensko, Notranjsko in Gorenjsko je davi bil mestoma ukinjen. Pečnikarjev avto je običal v snegu.

Ljubljanski šolarji so prihajali s periferije v šole z velikimi zamudami. Mnogi pa ostali doma. Dopoldanski kamničani je moral zmagati silne ovire. Proga je bila ponekod do 1 m visoko zametena. Kamničan je prišel v Ljubljano v 2-urno zamudo.

Autobusi obtčali v snegu - V Savinjski dolini 1 m snega

Celje, 23. januarja.

V Savinjski dolini in celjski kotlini je padlo zadnja 2 dneva od 50 in celo ponekod do 1 m visoko snega. V zgornji Savinjski dolini je avtoBUSni promet popolnoma ustavljen. Preteklo noč je samo v celjski okolici padlo do pol metra snega. Vsak promet po cestah je bil davi nemogoč. Mestni delavci so s težavo očistili Glavni trg in dohode k raznim uradom. Zivliski trg je prazen,

iz okolice je prišlo nekaj branjev prav kasno. Otroci so davi prihajali v šole z 1-urno zakasnitvijo. Mnogi šolarji pa so izostali. Na deški okoliški in dekliški je manjkalo precej učencev in učenk. Zaradi visokega snega je avtoBUS običal na cesti v zametih pri Solčavi. Drugi avtoBUS je običal v St. Petru v Savinjski dolini. Ista usoda je zadela avtoBUS v obsestelski dolini. Tudi avtoBUS sta običala v Podsredi in v Sv. Petru pod Sv. gorami. AvtoBUS iz Celja je privozil do Vojnika, nato je obrnil in se vrnil nazaj v Celje. Edino avtoBUS je vozil na prog. Celje-Dobrna. Dopoldne ob 11. bo skušal voziti avtoBUS do Braslovč v Savinjski dolini. AvtoBUS iz Vitanja ni prišel.

Železniški promet je močno oviran zaradi visokega snega. Savinjski vlak je imel 1 uro zamude, mariborčan tudi 1 uro.

Zaklonišča ali izpraznitev?

Ljubljana, 23. januarja.

Je po vsej Evropi aktualno vprašanje, ki se morda edino v Ljubljani premagajo brigamo zanj. Zanesemo se pač, da se edino Ljubljani ne sme pripetiti nič hudega. Sicer smo prepričani, da nam sedaj še ne preti nobena nevarnost, vendar bi bilo prav, če bi naposled tudi naša javnost pričela resno razmišljati, ali je bolj pametno zidati zaklonišča ali naj se raje pripravimo, da pred nevarnostjo zapustimo našo ljubo Ljubljano. Ko smo namreč zadnjič čitali o 50^{ih} pod ničlo na finski fronti, je tudi mirne Ljubljance prišlo mraziti. In mislili so, kako je prijetno doma pri topli peči in kako bi bilo nekeje na deželi v kmečki hiši s slabimi okni in razpokano pečjo. Marsikdo je mislil tudi na barake, kako prijetno življenje je v njih pozimi, skratka, marsikaterega hišnega posestnika so poročila o 50 stopinjah mraza ganila, da je stopil k stavbeniku na posvet zaradi čim cenejšega in tem bolj varnega zavetja pred vsemi hidriji, ki bi lahko napadli tudi Ljubljano. Gospodar je namreč zračunal, da stroški niso tako strašni, saj ni treba takoj zidati zaklonišča, ki bi bil varen pred udarci raznoraznih debelih Bert. Kar se namreč zračnih napadov tiče, je bilo v časniki, da je samo 1 do 5% vseh nesreč zaradi težkih bomb, vse druge nesreče pa gredo na račun strojin, ruševin, malomarnosti in tudi lastnih izstrelkov ter drugih neprijetnosti. Zoper take nevarnosti so pa varna že cenejša zaklonišča v kletah ali rovi po dvoriščih in vrtovih. Tako so tudi Ljubljance prišlo do prepričanja, da je boljše najcenejše in najmanjše zaklonišče kakor sploh nobeno. Hkrati so pa ljubljanski gospodarji že tudi menja, da odlaganje zaklonišč človeka samo vzbrinja in je zato najbolj pametno, če takoj spskribimo vse, kar je treba, da pozneje ne bo treba obžalovati, če bi le kaj prišlo. Posledice odlaganja bi bile lahko usodne in zato se tudi v mestnem tehničnem oddelku zlasti posestniki večjih hiš oglašajo vedno bolj pogosto z načrti za raznovrstna zaklonišča pred napadi iz zraka.

Gangsterski dogodek med Rušami in Laznico

Dva delavca napadla tihotapca in ga hotela oropati

Maribor, 22. januarja.

Na cesti med Rušami in Limbušem se je odigral napad, ki spominja precej na gangsterske metode ameriških razbojnikov. Ta cesta je znana kot važna zveza tihotapev, ki prenašajo svojo robo z meje v notranjost dežele. Ljudje v teh obcestnih vaseh so tihotapev že prej vajeni ter imajo izvežbano oko za nje, da jih ločijo že od daleč od drugih popotnikov. Tako izvežbano oko ima tudi delavec Ivan Obrežnik iz Laznice, ki je zaposlen v neki tovarni v Rušah. Ko se je Obrežnik vračal na kolesu iz Ruš domov v Laznico, je na cesti dohitel takega moškega, ki je nosil težko nahrbtnik. Obrežnik je precej zasumil, da bo tihotapec, pa je na podlagi svojega opazovanja zasnoval svoj načrt, kako bi se polastil tihotapevega nahrbtnika. Hitro se je zapeljal naprej ter se zgledil v Laznici pri svojem tovarišu Albertu Jarcu. Oba sta naglo napravila načrt, kako bosta napad izpeljala, da ne bo vika in krika in da bo šla zadeva gladko od rok. Podala sta se peš za tujcem ter ga kmalu izven Laznice dohitela, ko je šel proti Limbušu. Cim sta prišla do njega, sta ga ustavila samozavestno in oblastno. Delata sta, da sta oblastvena organa, ki se bavita z zasledovanjem tihotapev ter sta ga pozvala, naj se legitimira. Pri tem pa sta tako poželjivo škilila po tujčevem nahrbtniku, da je bilo temu takoj jasno, s kom ima opravka. Zahteval je, naj se najprej oba »organa« legitimirata, potem pa se bo še on. Tedaj pa sta napadla nenkrat vrgla

Ljubljana od včera do danes

Včerajšnje jutro je prineslo nos sneg. Masti je začelo v zgodnjih jutranjih urah. Še v mestu, kjer marljive roke sproti pospravljiva, kar je napoti, se je nabralo snežne mase toliko, da je v kratkem času ni bilo mogoče spraviti s pota. Temperatura je znatno padla, pa ne od ničle navzdol, ampak proti njej. Davi smo zaznamovali sicer -8 stopinj, toda včeraj popoldne, pa tudi ves dan, se je temperatura držala okrog ničle. Sneg, ki je začel nalezovati zgodaj zjutraj, je vztrajal ves dan in ves noč. Posledica je bila, da smo ga v Ljubljani dobili toliko, kolikor ga še nismo od one famozne zime 1928-29. naprej. Danes bodo imeli mestni uslužbenci mnogo opravka, pa tudi številni brezposelni ne bodo stali križem rok. Tem je sneg prav všeč, saj bodo spet prišli do kakšnega dinarčka. V Ljubljani se je novi snežni nalet precej poznal. Tišči prehodi po ulicah in cestah, ki so bili včeraj odkidani, ob bili danes spet do kraja zameteni. Veliko dela in truda so imeli tisti ljudje, ki vsako jutro zgodaj prihajo v naše mesto, predvsem mlekarice in branjevke.

Novi sneg bo razveslil v prvi vrsti seveda naše emučarje, ki jim ne bo treba ob nedeljah hoditi iz mesta ven in zapravljati drage denarje. Kar doma bod lahko ostali in se imeli prav tako dobro, kakor če bi se bili podali kam iz mesta, na Gorenjsko ali kamorkoli že. Prihodajo nedeljo bo prav gotovo zelo živahno po vseh okoliških hribih in gozdovih.

Prometna zagata v Prešernovi ulici

Včeraj popoldne je v Prešernovi ulici prišlo do hude prometne zagate. Poln voz premoga so poskušali spraviti v hotel »Slon«, Prag, ki pelje v prehod po je preveč strm, tako da voz skoraj ni bilo mogoče nikamor premakniti. Na mestu se je zbralo precej »izvedencev«, ki so nasvetovali vsak svoje. Počasi se je v Prešernovi ulici napravila velika zagata. Tam pred Pošto so se ustavili štirje polni vozi snega, en voz premoga — in nazadnje še tramvaj! Ljudje so se hudovali, saj so morali ob prehodu čez ulico delati nenavadno dolge ovinke. Prav bi bilo, če bi se lastnik hotela »Slona« že vendar spomnil, da bi popravili prečni dovozi! Potem ne bi bilo več treba pisati o različnih, stalno se ponavljajočih prometnih zagatah v Prešernovi ulici!

Spet nekaj novih ponesrečencev

Včeraj so v ljubljansko bolnišnico pripeljali spet nekaj novih ponesrečencev. Naj navedemo njihova imena in vzroke, ki so bili krivi za njihovo prisotnost v bolnišnici! Petinštridesetletnega brezposelnega delavca, nestalno bivajočega Štrajharja Janeza iz konj brenil v čelo. Osemnajsetletna hčerka mesarja in gostilničarja Lintner Jožeta, je padla na cesti ter si zlomila levo nogo. Dvajsetletna kuharica Jakše Marija iz Ljubljane je padla doma in si zlomila levo roko. Petinštridesetletni delavec Smerdelj Stanko iz Ljubljane si je doma preveč zakuril, pa ni dovolj pazil, tako da mu je plin, ki izhaja iz oglja, povzročil glavobol in omamico. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnišnico.

Desetletni sinček kočarja iz Podreča, Jernej Kozič, se je smučal, pa pri tem padel tako nerodno, da si je zlomil desno nogo. Šestnajsetletna kuharica iz Stične, Merljak Francka, je padla v kuhinji tako nerodno, da si je zlomila levo roko v zapestju. Tridesetletni gostilničar iz Podstruge pri Vidmu-Dobrepolju, Stanko Zalaz, se je vmešal v pretep, da bi razgalil preveč vnete možakarje. Pa se mu je zgodilo tako, kakor se skoraj vedno zgodi vsem tistim, ki poskušajo pomiriti razburjenje. Z nožem je dobil po brazu. Šestindvajsetletni mestni uslužbenec Štadjhar Anton je padel in si poškodoval desno roko.

Zanimiva razstava

Razstava načrtov za novo kopalnico v Koleziji bo odprta v sredo, 24. t. m., ob 8 zjutraj brez vstopnine, da si lahko vsakdo ogleda idejne osnutke, ki jih je zbral pravkar zaključeni natečaj mestne občine. Novo in res moderno ter veliko kopalnice v Koleziji zanima vso Ljubljano in zato bo razstava gotovo pravo dobro obiskana, saj bomo videli, kako imenitno so si to kopalnice zamislili naši nadarjeni mladi arhitekti. Razstava bo v avli Turjaške palače v Križankah in vsak dan odprta od 8 do 14 ter bo trajala samo do sobote 27. t. m. opoldne. Opozorjamo torej vso javnost, naj si to lepo in zanimivo razstavo ogleda, ker je veliko novo kopalnice v našem mestu resnično splošno aktualno vprašanje, ki ga bo mestna uprava skušala uresničiti že letos, če bodo na razpolago sedaj za načelo namenjeni krediti.

Trije zaradi ropa, štirje pa zaradi tatvin pred sodniki

Maribor, 23. januarja

Danes dopoldne je bil velik obrat na okrožnem sodišču. Oba kazenska senata — veliki in mali — sta bila zaposlena. Pred velikim senatom sta prišla v razpravo dva primera ropa, pred malim pa en primer tatvine. Zaradi ropa sta prišla na zatožno klop najprej dva mlada, komaj polnoletna fanta, kovaški pomočnik Jože Fideršek iz Savcev ter delavec Anton Cajnkar iz Savcev. Oba sta dne 3. novembra 1939 v Savcih napadla posestnika Jožeta Marina, ga podrta na tla ter mu vzela 300 din gotovine in star samokres. Oba obtožena sta vedela, da je dobil Marin denar za prodano svinjo ter sta sklenila, da si ga prilastita. Prišla sta zvečer pred Marinovo hišo ter ga izmenoma klicala, dokler je vstal ter prišel k vežnim vratom. Ko pa je čul, kdo je zunaj, ni hotel odpreti. Zaradi tega sta se s silo uprla v vrata ter jih snela s tečajev in vdrla v vežo. Marin se je medtem oborožil s sekuro v eni in s starim samokresom v drugi roki ter tako pričakoval napadalca, ki pa sta naglo navlaila nani, ga podrta na tla ter mu vzela denar in samokres. Sedaj se zagovarjata, da mu denarja nista vzela in tudi nista imela tega namena, pač pa da sta mu hotela vzeti samokres, ker Marin ni posedoval zanj orožnega lista. Pri naslednji razpravi sedi spet pred velikim senatom 31 letni zidar Franc Stepišnik iz Gorišnice pri Ptuj. Že nekakrat je bil na zatožni klopi zaradi svojega primera, pa je bila razprava vsakokrat preložena. Stepišnik očita obtožnico, da je zvečer 31. avgusta lanskega leta v zamoščenem gozdu napadel Jakoba Vesenjaka ter mu vzjel 1200 din gotovine, žepni nož in denarnico. Stepišnik je pri Vesenjaku delal zidarski posel. Ko ga je Vesenjak ob koncu tedna izplačal ter pogostil z žganjem, sta stopila še k sosedu, pri katerem sta pila sadijve. Domov greda pa ga je Stepišnik napadel, ga vrgel na tla ter z besedami »kar tiho, če ne te zakoljem, moli kesanje,« oropal. Stepišnik se vedno zagovarja, da mu je Vesenjak sam dal takrat v gozdu denar ter ga je nagovarjal, naj gre na njegov dom ter mu ubije ženo, s katero se je skregal. Potem da bo lahko stalno živel pri njem ter mu bo dal še kravo kot plačilo. Stepišnik da je denar vzel, ni pa hotel tega napraviti, kar je Vesenjak od njega zahteval, pa ga je Vesenjak zaradi tega prijavil orožnikom, češ da ga je oropal. Pred malim senatom pa je danes razprava proti štiričlanski tatinski družbi, ki je ogrozila kurnike in kletli v okolici Sv. Tomaža v Slovenskih goricah. Na zatožni klopi sede oče in sin ter dva brata. Glavni obtoženec je 30 letni Stanko Vrbnjak iz Lahoncev. Družbo mu dela njegov oče, 61 letni Josip Vrbnjak, posestnik iz Lahoncev. Poleg njiu sta obtožena še brata: 30 letni Bogomir in 25 letni Stanko Križan iz Hranjigovec. Vsi obtoženci imajo že kosmato vest: Stanko Vrbnjak je bil zaradi tatvin pogostokrat obsojen. Sedaj se zagovarjajo zaradi štirih vlomov, pri katerih je bil glavni kolovodja omenjeni Stanko Vrbnjak. Odnosi so pri teh vlomih veliko kokiš, znatne količine vina ter zrna. Na sled so jim prišli na ta način, da so sosedje Vrbnjaka videli, kako je stari kopal pred hišo z motiko jamo, v katero je potem njegova žena iz lesene skleda stresla kurje perje. Ker se je tedaj vedelo, da so bile prejšnjo noč v sosesčini pokradene kokoši, so obvestili orožnike, ki so jama našli ter na podlagi perja dokazali tatvino Vrbnjakovim. Razprave ob času poročila trajajo.

Smrt vznemirja Craigley College

Sofija se je nekoliko zmedla. Naglo je preemnila bleščeto in popolno lepoto gospe Bernard-Mosse, nato pa je pomislila, da nima klobuka, in da ima preprosto platneno obleko... pa tudi lasje so bili po vsej varjetnosti razmršeni. Njen mali nos, na katerega je bila sama pri sebi zelo ponosna, se ji je sedaj zdel samo še debelušasta kumara. Razmišljala je, kaj bi rekla, pa se ni ničesar mogla domisliti. »O, vi pa ste prva Amerikanka...« je izustila, ker se ni spomnila ničesar drugega, in zastala. Za vraga! Glej, kakšno srččo imaš! Ali ni tam prihajal tudi gospod Nettlon, da bi se predstavil? Sofija se je obrnila, da bi prikrila zmedenost za svojo veliko pudrsko dozo. Toda brez potrebe se je zmedla, saj so med predstavljanjem ostale oči Harveya Nettlona ves čas kakor prikovane na obrazu Amerikanka. Ta malenkost je ušla Doddu prav tako kakor njegovi hčerki, in prav tako noben izmed njiju ni opazil, kako so se z zlatorumene zenice gospe Bernard-Mosse razširile — sicer resda komaj vidno — ko je opazila fanta, ki se ji je bližal. Ko je Sofija spet zaprla dozo, ete se fant in mlada gospa spet popolnoma obvladavala. Harvey Nettlon je govoril in vlekel besede bolj kot kdaj prej po modri oxfordskih dijakov.

»Nameravate morda dolgo ostati v Angliji, gospa Bernard-Mosse?« »Se ne vem, gospod... oprostite, nisem dobro razumela vašega imena...« »Nettlon,« je odgovoril fant, »Harvey Nettlon.« »Zadaj, gospod Nettlon se ne vem, če bom dolgo ostala na Angleskem.« Zvonko se je nasmehnila in nadaljevala: »Prišla sem, da se spoznam s svojima sinovoma. Če jima ne bom všeč, mi ne preostane drugega, kakor da se takoj vrnem in odpolujem z ladjo v Minnesoto, ki se mi bo verjetno zadržela zelo romantična po tem krasnem kotičku Anglije, kajne gospod Nettlon?« »Zalibog, ne poznam Minnesote, niti ne ostalih držav v Združenih državah,« je rekel Lavey Nettlon. »Toda prepričan sem, da je ta država zelo lepa.« »Tukaj je vaš sin,« je rekel Dodd in pokazal na Mossea mlajšega, ki se je bližal. »Gospa Bernard-Mosse, predstavil bi vam rad Erika... ne, reči sem hotel Irvina. Tukaj ju ne imenujemo po njihnih imenih... Ta mladenič je za nas Mosse mlajši.« Ko je ošvigal svojo hčerko s pogledom, ki je nalaгал diskretnost, se je ravnatelj hitro oddaljil. Sofija je stotila isto v spremstvu Harveya Nettlona in pustila

gospo Bernard-Mosse samo z njenima pastorkoma. Neprijetnost bratov Mosse je bila popolnoma neupravičena. Dediča ogromnega imetja po pokojni materi, imetja, katero je upravljala začasno mesto njiju oče, sta imela življenje za debelo ostrigo, polno biserov. Poleg tega nista imela pojma o duhu, ki vlada v angleških solah. V njunih očeh niso bili profesorji nič drugega kot nameščenci, plačani za to, da so ju učili, učenci pa čreda, ki jo lahko brez nadaljnje prezira ali pa upoštevana, kakor pač velja prilika. Tako učenci kakor profesorji so se trudili, da bi jima popravili tako pojmovanje, toda vkljub pogostim kaznim in še bolj pogostim maščevanjem obeh dečkov, sta brata Mosse trmoglavo vztrajala pri svojem neangleškem družabnem pojmovanju. Sofiji, ki se je bila vsedla na prvo prostoro vrtno klop, se je zdelo, kakor da je »videnje med mačeho in pastorkoma« propadlo. Bilo je jasno, da se gospe Bernard-Mosse njen osvajalni poizkus ni posrečil Irvin ni kazal nobene navdušenja in se majal na petah naprej in nazaj. Sofija je spet začela gledati tekmo. Rogere je izredno sijajno »vrtel« eira Willfrida Pamberleya, in učenci so imeli vse izgleda za zmago, ko je nenadoma napadna poteza Mosseja starejšega spet postavila v boljši položaj. Iz vrst učencev gledalcev se je izvil vzdih. Imeli so tudi razlog, da so zavzdihnili, kajti sile, ki so bile močnejše od napaake Mosseja starejšega, so se zarotile proti zmaji šole. Prav ko je sodnik pihnil v piščalko, je nenadno močan veter zapihal v obleke njihovih mater. Vijoličasti oblaki, ki so dotodaj stali nakopičeni v daljavi, so se začeli raztezati po nebu. Senca, ki je vse bolj rastla, se je potegnila čez travo in pogoltnila sončno svetlobo, za šolsko hišo pa se je zaslizalo zamolklo bobnenje in grmenje. Nastala je majhna zmeda na igrišču. Gospe so ekotile s svojih stolov in se držale z eno roko za klobuke, z drugo pa za rute in torbice, med tem, ko so možje s sinovi tekli. Celotni igralci so zapustili teren in stekli proti šoli z Mossejem starejšim na čelu. Gospa Dodd je ekakljala deeno in levo in delila nasvete. Dodd pa je nabreklih žil klicol MacPheyyu, naj pospravi stole. Sofija in Harvey Nettlon sta po bližnjici, ki je vodila ekozki gozdiček, stakla proti domu. Celo John Lucas je prepusnil svojega prežišenega očeta nalivu z neba. Dež se je že bližal. Ko so se prelomili oblaki, je bilo igrišče ekoro pustoo... Starši in otroci, igralci in gledalci so bili že blizu stole. Le tri osebe so zaostale in hitele sproti gozdičku malih topolov. Visoka mlada žena, ki se je skrivala pod majhen sončnik in barvi španjskega bezga, debelušen gospod in majhen deček.

»Semle!« je zaklical Dodd, in z roko dajal pogum gospe Bernard-Mosse, ki je držeč za roko Irvina hitro tekla vkljub svojemu dolgemu krlu. Ko so ti trije še tekli proti gozdičku, je dež že začel udarjati po razpokani zemlji. »Zares... moram vas prositi, da nam oprostite naše podnebnje,« je mrmral Dodd in si briesal z nosa curke dežja. »To je...« »Pazite!« je vzkliknil. Iz gozdička, proti kateremu so drvele, je nekaj razvižgalo, kakor da bi žvižgala kača, in Dodd je mogel le še videti, da je letelo proti njim nekaj s strašno brzi. Ker se je nagnil naprej, je predmet zletel nekaj centimetrov mimo njegovega nosa, toda sončnik se je istočasno na mah sesul. Zaslizalo se je šum raztrgane svile in gospa Bernard-Mosse se je zamajala v mokri travo. Dodd ji je prišločil v pomoč. »Moj Bog! Ste morda ranjeni?« »... Nisem... nič mi ni...« Njen glas je bil sibač. »Mislim, da je nekdo meril na nas. Kje je Irvin?« Irvin je tekel proti igrišču. Vrnil se je z ostrim kamnom v roki. »Glejte, to je bil ta kamen, gospod! Od tam je bil vržen.« Pokazal je s prstom na gozdiček. Dodd je vznemirjeno pogledal v gozdiček ter v gosto grmovje divjih rož in trnja. »Kdo je vrgel ta kamen?«

Od tu in tam

Stališče srbske demokratske stranke proti sporazumu med Srbi in Hrvatimi je razložil na shodu v Kruševcu prvak stranke Božidar Vlačić in poudarjal, da je bila demokratska stranka vedno za demokracijo. Držala se je tudi strogo vsebine sporazuma opozicijskih strank v Farkašiu 1. 1937, vendar pa je lani bila pripravljena zaradi mednarodnega položaja pogajati se za ureditev naših notranjih razmer po skrajšanem postopku. Stranka je zahtevala neke vrste kronski svet, ki naj bi vsa zapletena vprašanja rešil. Toda predpogoj je bil, da se reši vprašanje celotne preureditve države. Te zahteve demokratske stranke pa Hrvatje niso sprejeli in so se s Cvetkovičem pogajali sami brez sodelovanja opozicijskih skupin. Končno je Vlačić ponovno poudaril stališče demokratov, da je treba najprej vso državo preurediti, šele nato razpisati občinske volitve in končno nato oditi na skupščinske volitve.

Iz krogov državnega uradništva se vedno bolj glasno sliši zahteva, naj bi vlada uradništvu povisala plače. Bosanski inženirji so na svojem zborovanju v Sarajevu postavili enako zahtevo in predlagali, naj vlada da uradništvu tako imenovano trinajsto plačo kot nekakšno nadomestilo za skodo, ki jo je uradništvo imelo zaradi naraščajoče dražinje. Za naprej pa predlagajo, naj bi se plača uradništvu povisala v taki obliki, da bi uradništvo ne bilo vedno v strahu zavoljo dražinje. Pa tudi pošto uradništvo iz Skoplja je postavilo enako zahtevo.

V Zagrebu je umrl pred dvema dneva znan hrvaški zgodovinar in vseučiliški profesor dr. Ferdo Šišić. Lani, ko je bil dopolnil po zakonu predpisano starost 70 let, je stopil v pokoj. Dr. Šišić je bil največji živeči hrvaški zgodovinar. Svojo kariero je začel kot gimnazijski profesor, toda že leta 1916 je prišel za profesorja na zagrebško vseučilišče. Vse svoje znanstveno delo in raziskovanja je posvetil zgodovini hrvaškega naroda v zgodnjem srednjem veku, zlasti pa dobi hrvaških narodnih vladarjev. Njegovo znanstveno delo je zelo obširno. Pokojnik je bil član zagrebške in belgrajske Akademije in dopisni član več drugih akademij.

Tovarna vagonov v Jasenici pri Smederovski Palanki je pogorela v soboto. Vsi tovarniški objekti so bili kriti z deskami in zato se je ogenj naglo širil. Zaradi mraza in slabih gasilskih priprav je bilo gašenje onemogočeno. Poklicali so sicer gasilce iz Kragujevca, toda ti so prišli naslednje jutro, ko je ogenj že opravil svoje. Posebna komisija je začela preiskovati, kaj naj bi bil vzrok požara, toda do sedaj ni mogla ugotoviti nič točnega. Škode je več kakor za tri milijone dinarjev, povrh tega pa je ostalo brez dela 350 delavcev. Nedavno je bila tovarna prodana in jo je kupila družba, lastnica tovarne »Zmaj«. Nova lastnica namerava tovarno spet urediti in obrat povečati, tako da bo dobilo delo najmanj 1000 delavcev.

Spomladi bodo začeli na Bledu graditi novo zgradbo, v kateri bo kralj Peter prebil počitnice. Kakor poroča belgrajska »Politika«, so prejšnji dvorec Svobor že do temelja podrli in vse pripravili, da bodo spomladi začeli graditi na istem mestu nov grad, ki bo bolj smotno urejen in opremljen za visoke goste, kakor pa je bil prejšnji grad, ki je bil star že nad petdeset let. Poleg tega pa grade v okolici Bleda več planinskih koč za člane kraljevskega doma. Vse te hišice bodo zgrajene v alpskem slogu. Tako bo v Ravneh vsega skupaj 14 hišic. Novo zgrajeno naselje se bo imenovalo Andrejeva vas. Posamezne hišice bodo oddaljene po 100 do 150 metrov druga od druge. Nekatere od njih bodo čisto majhne, ker bodo v njih bivali gostje mladega kralja, odnosno njegovi sošolci.

Zanimivo zapuščinsko razsodbo je izdalo Kasacijsko sodišče v Belgradu. V vasi Badašje je umrl star kmet Vladislav Arsenović. V oporoki je bil zastupil vse svoje premoženje neki ženski, odn. njenemu otroku, svojim trem sinovom pa je zapustil vsakemu po sto dinarjev. Kot razlog takemu testamentu je kmet navedel, da so se ga sinovi na stara leta ogibali in mu tudi v dolgotrajni bolezni niso niti pomagali niti ga obiskovali. Sinovi so se seveda uprli taki oporoki in jo skušali razveljaviti. Prvostopno in drugostopno sodišče jim je sicer ugodilo, toda kasacijsko sodišče jih je zavrnilo. Najvišje sodišče je tolmačilo zakonske predpise tako, da je bil starič vsa leta sam in da se sinovi niso zanj sploh zmenili. Prav zato je bil upravičen izključiti svoje sinove od dedščine in jo nameniti tistemu, ki se je zanj v času bolezni brigal.

Sneg bo povzročil še marsikatero zapreko železniškemu in avtobusnemu prometu. V vsej Srbiji pada še vedno sneg. Ponekod ga je že več kakor za poldrug meter. Posledice občutijo zlasti kraji, ki nimajo dosti prometnih zvez. Oddaljeni kraji čutijo že veliko pomanjkanje živil in kuriva. Iz okolice Rudnika v Srbiji pa poročajo, da kmetom zmanjkuje tudi živalske hrane. Celo divjačina hudo trpi zaradi mraza. Poldrug meter visok sneg je onemogočil divjim zajcem in srnam dostop do hrane. Divjačina je začela prihajati v vasi in vsa sestradana begati okrog hiš. Kmetje so z rokami ujeli več onemoglih divjih zajcev. Bolj nevarni pa so volkovi, ki se stalno drže bližine človeških bivališč in napadajo živino, pa tudi o novih človeških žrtvah poročajo. V vasi Gnjilane je snežni metej ujel očeta in sina, ki sta nesla iz mlina vreči moke. Piš ju je vrgel v sneg, kjer sta zmrznila. Velikega zla pa se boje prebivalci v Donjem Milanovcu, ker se je začela razlivali čez bregove Donava. V železnih vratih se je nakopilo toliko ledenih plošč, da se je odtok reke zajezil, voda pa se je razlila na obe strani. Tako je voda zalila več romunskih in naših vasi. Prodrla pa je tudi v Donji Milanovac. Ljudje so morali bežati v največjem mrazu. Oblasti so jih namestile v šolah.

Svojega sina je umoril kolar Fritz Jung iz vasi Buljke pri Novem Sadu. Njegov 22letni sin se je bil izučil za tesarja, toda za delo je nerad prijel, pač pa se je udeleževal pri politični organizaciji mladih Nemcev. Med očetom in sinom je dostikrat prišlo do sporov in prerekanj, ker je oče očital sinu, če ga ni sram, da živi na račun svojega očeta, čeprav bi si kruh sam lahko zaslužil. Navzlic vsemu temu pa je sin kljuboval očetu in še naprej postopal in politiziral. Ko pa je sin povabil na dom več prijateljev in jih gostil, je vstopil v sobo oče in začel karati sina, kako si drzne prirejati pojedine za prijatelje na očetov račun. V odgovor je dobil oče od sina več zausnic, da se je sesedel. Čim se je pobral, je stekel v kuhinjo, vzel kuhinjski nož in spet odhitel v sobo. Naskočil je sina in mu zasadil nož pod rebra. Ko je spoznal, kaj je storil, je šel sam k orožnikom in se prijavil.

Naročajte Slovenski dom!

Zdravstvene razmere v Cerkniki dolini

Cerkničani se še vedno bore za novo notranjsko bolnišnico

Cerknica, 21. januarja. O zdravstvenih razmerah na Notranjskem se bolj malo piše. Takole vsako leto enkrat, da se poda kratak pregled o uspehih in neuspehih, kaj se je storilo, kaj pa bi se lahko oziroma se moralo storiti, če bi ne bilo besede »če«.

Ze dve leti povrsti smo po enkrat pisali o prečem problemu Notranjske. Ali bo ta del Slovenije kdaj dobil svojo bolnišnico ali ne? Dokazali smo veliko potrebo po njej. Pisali smo o delih, ki so se že izvedla. Marsikdo bi sedaj mislil, da je stvar običajna neke in se ne more več premakniti. Morebiti bi kdo celo dejal, da je vse padlo v vodo in odplavalo v jezero. Toda temu, hvala Bogu, zaenkrat ni tako. Po znanem pregovoru »počasi, pa gotovo« se dela tudi tukaj. Načrti so že narejeni in odobreni, objubljeni so podpore, zbran pa še ni ves denar za odkup zemljišča in ostala gradbena dela. Tudi sta delo zaustavili precej motna mednarodna situacija in druga obmejna dela. Kljub temu pa je naprej izdelujejo podrobnejše načete in če Bog da, bo tudi to kočljivo vprašanje Notranjske enkrat za vselej ugodno rešeno.

Težavno, toda z uspehom kronano delo opravlja za sedaj pri nas Zdravstveni dom s svojimi oddelki: šolsko polikliniko, posvetovalnico za matere in dispanzer za male otroke. Važno vlogo opravlja tudi Protituberkulozni dispanzer. Res je, da je Zdravstveni dom še vedno nekakšna zadržava, ker je nameščen v šolskem posloju in da se tudi Protituberkulozni dispanzer ne more ponesti za bogve kako izbranim prostorom. Toda, dokler ne bomo imeli bolnišnice, toliko časa bo pač treba potrpeti.

Dve žrtvi ogljikovega plina

Sv. Marjeta, niže Ptuja, 22. jan. Strašna nesreča je se pripetila v soboto ponoči v vasi Gorisnicah. Ogljikovi plini, uhajajoči iz male peči, so povzročili smrt dveh mladih fantov, pomočnikov pri tamkajšnjem pečarskem mojstru Mihaelu Sivku. Zvečer so se vsedli trije pomočniki: Janez Mikša, 20 letni Ivan Jakopanc in 19-letni Josip Vidlač, doma z okolice Varadžina k peči in se grel. Opolnoči se je najstarejši med njimi dvignil in odšel v svojo sobo spat. Druga dva sta ostala, čeprav ju je Mikša klical in pozival, naj gresta spat. Tovarša pa sta mu odgovorila, da bosta takoj legla, čim se še nekoliko ogrejeta. Mikša se poslej zanj ni več zanimal. Ko pa je gospodinja zjutraj ob 4 vstala, je vsa prestrašena našla mlajša pomočnika zleklejana ob peči in neživna. Začela ju je buditi, toda fanta nista dala nobenega glasu od sebe, niti se nista zganila. Ker je v sobi smrdelo po plinu, je ženska poklicala Mikša. Čim ju je zagledal, mu je bilo takoj jasno, da je treba oditi po zdravnika. Banovinski zdravnik dr. Martinec pa je ugotovil pri fantih le smrt zaradi zastrupljenja z ogljikovimi plini. Vsaka pomoč je bila torej izključena. Nesrečna fanta sta ob topli peči najbrže zadremala in zato nista zaznala, da je v peči samo tlelo in da se je plin razširil po sobi in jo zročil njuno smrt.

Športne vesti

Zagrebcani niso zadovoljni... V soboto in v nedeljo je bilo v Ljubljani državno prvenstvo v umetnem drzanju. Rezultate in poročilo tekem smo prinesli včeraj, danes pa bomo v zagrebških časopisih, da Zagrebčani nikakor niso zadovoljni z ocenami, ki so jih dobili zagrebški tekmovalci. Zagrebčani poudarjajo, da so bili mnogo boljše v šolskih likih (to smo jim tudi mi priznali!), da pa je ocenjevanje v prostem drzanju vzbudilo pri zagrebških tekmovalcih veliko presenečenje in pa ogorčenost. Pri tem zatrjujejo, da je prišlo do vidnega izraza lokalni patriotizem ljubljanskih sodnikov in favoriziranje slabših drsalcev; češ da so ljubljanski sodniki dali Zagrebčanom preslabo oceno za teškočo in izvedbo. Kot zlasti kričeč primer navajajo, da je bila Sernečova s strani nekoga ljubljanskega sodnika ocenjena s skoraj isto oceno kakor državna prvakinja Palmetova, dasi njen akrobatski program ni imel skoraj nič skupnega s prvotnim drsanjem. Tudi pri juniorskem ocenjevanju za Zagrebčane ni vse v redu. Ne zdi se nam dosti vredno polemizirati z Zagrebčani, ker vemo, da bi bila slednja pripomba odveč. Preveč imamo skušenj, da ne bi vedeli, kako v Zagrebu gledajo na ves šolski šport in kako smo bili ob vsaki priliki potisnjeni s strani Zagrebčanov v stran, če je bilo le mogoče. Pripominjamo le, da so drsalne tekme poleg sodnikov, gledali tudi drugi ljudje in da ljubljansko občinstvo pri svojem ocenjevanju ni krivično.

Tečaj v alpski kombinaciji za dekleta. Ministrstvo za telesno vzgojo naroda priredi v dneih 4. do 24. februaria tečaj v alpski kombinaciji za tekmovalke na Pokljuki. V tečaj bo sprejetih 10 deklet, ki imajo dobro in popolno smuško opremo in že dobro obvladajo smuško tehniko. Prošnje je kolkovati z 10 din in nasloviti na ministrstvo za telesno vzgojo naroda in poslati na Jugoslovanski zimsko športni savez. Prošnje mora imeti JZSS v rokah najpozneje do 23. t. m. Prvenstvo bodo upoštevale prošnje mlajših tekmovalk in tih, ki še niso absolvirale podobnega tečaja.

Prvenstvo Norveške v hitrostnem drsanju. — Mednarodne tekme v hitrostnem drsanju med Norveško in tujimi zastopniki, so se končale z nepričakovano in prepričevalno izjamo Norvežanov z 274 proti 177 točkami. Najboljši tekač je bil Norvežan Charles Mathiesen, ki je že pri prejšnjih tekmah dosegel najboljši rezultate. Na progi 1500 m je Mathiesen dosegel zelo dober čas 2:20,7, drugi je bil Letonec Berzins 2:20,8, tretji pa Amerikaneec s časom 2:21,3. Na progi nad 1000 m je Mathiesen dosegel čas 17:37,5.

Nemško prvenstvo v hitrostnem drsanju. — Pri tekmovalstvu za nemško prvenstvo v hitrostnem drsanju na ledu je zmagal Dunajčan Karl Wazulek.

PRIPREDITVE TEKOČEGA TEDNA

- Tekme:**
- 27.—28. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji ob priliki III. izleta gorenskih smučarjev v Trzinu — izvede GZSP.
 - 27.—28. Prvenstvo LZSP v klasični kombinaciji v Zagorju ali Plancici — LZSP.
 - 28. Medklobska tekma na 18 km na Poljanah — izvede SK »Kovinar«, Jesenice.
 - 28. Medklobska tekma na 18 km, kot podzvezno prvenstvo — izvede SZSP.
 - 28. Štafetna tekma za prvenstvo zagrebške podzveze na Sljemenju — ZZSP.
- Tečaj:**
- Tečaj MFVN v Bohinju.
 - Zvezni tečaj za skoke v Plancici.

Poglejmo nekoliko števil iz preteklega leta. V dispanzerju za dojenčke je bilo pregledanih čez 100 otrok. Do 6 leta je bilo na pregledu 198, do 14 leta pa 1126 otrok. Poleg tega je bilo še 300 sistematičnih pregledov, tako da je bilo v Zdravstvenem domu 1726 preiskav. Največ je bilo ugotovljenih boleznih kože, predvsem garij, zob in drugih.

Nova ustanova Zdravstvenega doma, ki pa deluje le zimski mesece, december, januar in februar je »mlečna kuhinja«. V tej kuhinji dobi vsako dopoldne 20 revnih in slabotnih šoloobveznih otrok skodelico mleka in kos kruha. Slabokrvni otroci pa dobe tudi brezplačno ribje olje, mazilo proti lišajem, tisti v hribskih krajih pa tudi jodostromit proti golši. Podporo tej »mlečni kuhinji« dajeta tudi šolski odbor in krajevna liga.

V Protituberkuloznem dispanzerju je bilo 1208 pregledov. Pri bolnikih se je našlo 37 primerov odprte jetike in 197 zaprte. Od teh bolnikov so bili 4 poslani na zdravljenje na Golnik, 17 pa jih je bilo deležnih v ljubljanski bolnišnici specialnega zdravniškega pregleda. 91 bolnikom so bila pljuča napolnjena z zrakom, 321 pa je bilo preiskav krvi.

Čeprav Protituberkulozni dispanzer ne razpolaga z denarnimi sredstvi, je bilo nekaterim revnim jetičnim bolnikom podeljenih nekaj podpor za približek k hrani, stanovanju itd.

Te suhoparne številke, ki se končno pokažejo v številu 1934, toliko je namreč število zdravstvenih pregledov v naših zdravstvenih ustanovah, so nam jasen dokaz, kakšne so zdravstvene razmere pri nas in kakšne in kolikšne so potrebe, da se ta val zavre.

Litija

V naši mladi župniji je bilo v letu 1939 rojenih 48 otrok. Umrla je 26 oseb. Oklicanih je bilo 20 parov. Sv. obhajil je bilo prejetih 23.000. — Pred nekaj dnevi je starešinstvo trga Litija začelo z deli pri podaljšanju že zgrajenega nasipa na desnem bregu Save. Material za nasip, ki ga je dalo na razpolago ravnateljstvo litijske predilnice, so nekaj dni pridno vozili litijski vozniki, ki pa so morali zaradi novega snega z vožnjo prenehati. Podaljšek nasipa je za litijsko polje izrednega pomena, ker ga narasla Sava večkrat preplavi. Trško starešinstvo zasluži za to delo vse priznanje! — Dne 20. januarja je prevzel posle načelnika okrajnega cestnega odbora v Litiji gospod Mahkovec Andrej. Zelimu mu na tem mestu mnogo upehal! — Dne 28. januarja 1940. bo občni zbor krajevne kmečke zveze za občino Litija ob 9 dopoldne v prostorih Ljudskega doma. Na občnem zboru govori zastopnik Glavnega odbora kmečke zveze iz Ljubljane, Člani, zavedajte se važnosti naše organizacije in udeležite se polnoštevilo občnega zbor! — Prosvetno društvo v Litiji uprizori v soboto, dne 27. januarja ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 28. januarja ob 3 popoldne komedijo v štirih dejanjih »Danes bomo tiče«. Vstopnina običajna. Vsi ljubitelji poštene zabave vabljeni!

Iz Legije koroških borcev

Z ukazom visokih kraljevskih namestnikov (»Službeni list« št. 37 z dne 21. oktobra 1939) je bila ustanovljena posebna spominska kolajna za one, ki so se v letih 1918-19 borili za našo severno mejo.

Legija je za prijavo za podelitev kolajne izdala z odobrenjem vojaških oblasti poseben obrazec, katerega prejmejo vsi člani društva.

Pozivamo člane, da dvignejo obrazec čim prej v društveni pisarni na Cankarjevem nabrežju 7-1, in sicer v času od 8 do 10 in od 14 do 19. Tam prejmejo tudi vsa navodila za popolnitev teh prijavnih obrazcev.

Tem polom pa vabimo tudi še neorganizirane borce, da se v lastnem interesu prijavijo društvu kot redni člani.

Rok za prijavo je odrejen po komisiji pri štabu IV. armijske oblasti ter se prijave po 31. januarju 1940 ne bodo več sprejemale. Tovaršiči! Ne odlašajte s prijavo na zadnje minuto — Glavni odbor LKB.

Med ameriškimi Slovenci

Rudarska družba Oliver Mining Co. v Ely, Minn. ima že več let običaj, da podeli rudarjem in delavcem službene red ali medaljo, in sicer tistim, ki delajo zanj po 25, 30, 35 let. Te dni so dobili take službene medalje naslednji slovenski rudarji in delavci: za 35 letno delo pri družbi rojaka George Peternel in John Dragovan. — Za 40 let dela pa rojak John Bucovič. Za 25 let dela so dobili pa službene medalje: Ludvik Mesojedec, Frank Sajoč, John Skubitz, Lukež Cimžar, Anton Struna in Frank Tratnik.

V Clevelandu O. je po kratki bolezni umrla Mrs. Josephine Fidler, roj. Plesec, stara 70 let. Doma je bila iz Ljubnega na Štajerskem in je prišla v Ameriko pred 26 leti.

V Clevelandu O. je umrl mlad rojak Frank Bambič, star komaj 31 let, ki je živel na East 200th St. Doma je bil iz vasi Mali potok, fara Loški potok na Dolenjskem. Zapušča ženo, tri hčere in mater.

V Clevelandu O. je po dolgi bolezni umrl rojak Martin Gregorič, v starosti 78 let. Doma je bil iz vasi Velike Dole pri Škocijanu na Dolenjskem. V Ameriko je prišel pred 40 leti. Zapušča soprogo, sina in tri hčere.

V Clevelandu O. je umrl John Učakar v starosti 71 let. Pokojni je bil doma iz vasi Prekle pri Moravčah in je prišel v Ameriko pred 40 leti. Zapušča soprogo, tri sinove in dve hčeri.

Blizu Canonsburga, Pa. je bil ubit od avtomobila Mr. Frank Terbižan, bivši trgovec, star 57 let, ki je bil doma s Planine pri Vipavi in je bival v Ameriki 32 let. Zapušča ženo in 2 hčeri. Avto, ki ga je ubil, je vozil Andrew Božič iz Euclida. Z njim je bila tudi njegova žena in hčerka, ki sta tudi dobili poškodbe.

V Chisholmu so pokopali Mr. Jahna Vukoniča, 67 let staroga. Tam je bival od leta 1919, prej pa v državi Michigan.

V Calumetu, Mich. so imeli tamkajšnji Slovenci in Hrvatje lepo slavnost, ko so slovesno blagoslovili in odprli novo cerkevno dvorano. — Dvorana je lična in prostorna in bo v vseh ozirom odgovarjala svojemu namenu. Obenem je bila z dvorano postavljena tudi nova peč, ki bo grela cerkev in dvorano.

Za poškodbami, ki jih je dobila pri avtomobilski nesreči v Milwaukee, Wiss. je umrla Mary Witkowsky, rojena Prek, stara komaj 27 let.

V Warrenu O. je pri delu na železnični nagloma umrl Martin Mastnak v starosti 33 let. Zapušča soprogo, sina, hče in starše Josepha in Johana Mastnak, po domače Bonova iz Randall.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C		Relativna vlažnost v %	Veter (smern., jakost)	Padavine	
		naj. večja	naj. manjša			m/m	vrsta
Ljubljana	758,5	-7,4	-0,2	95	10	—	sneg
Maribor	757,6	-8,5	-1,0	90	10	W ₁	6,0
Zagreb	757,7	-8,0	-1,0	90	10	—	—
Belgrad	759,4	-3,0	-1,0	90	10	NE ₁	—
Sarajevo	759,6	-7,0	-2,0	80	10	—	—
Vis	754,5	6,0	-2,0	90	5	SE ₁	7,0
Split	754,8	8,0	-2,0	70	7	ENE ₁	2,0
Kumbor	754,7	11,0	4,0	50	6	NE ₁	4,0
Rab	755,6	7,0	-2,0	60	10	NE ₁	1,0
Dubrovnik	754,5	11,0	2,0	50	6	N ₁	2,0

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Pretežno oblačno, mrzlo in spremenljivo vreme. Tu in tam bo snežilo. Najmanjša toplota na letališču —10,6 stopinj.

Koledar

Danes, torek, 23. januarja: Zar. Devic Marije. Sreda, 24. januarja: Timotej.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakartič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Občni zbor Prirodoslovnega društva v Ljubljani bo v sredo, dne 31. januarja ob 18 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Opozarjamo članstvo, da je treba v smislu društvenih pravil sporočiti ev. samostojne predloge društvenemu odboru vsaj 5 dni pred občnim zborom.

Prosvetno društvo Trnovo. Na osmem prosvetnem večeru v sredo, dne 24. januarja ob 8 zvečer bo imel v društvenem domu zanimivo vzgojno in zdravstveno predavanje g. dr. Anton Breclj pod naslovom: »Mladi ljudje med seboj«. Vabimo vse starše in vzgojitelje k obilni udeležbi. — Odbor.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce, da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuste odlašanja.

ODLOŽEN JE PREGLED OBVEZNIKOV

Pregled obveznikov pasivne zaščite v Ljubljani, ki so nekateri dobili vabilo nani, je odložen, in zato ni treba nobenemu, ki ima poziv, sedaj hoditi tja, kamor je bil povabljen na zdravniški pregled.

Ljubljansko gledališče

Drama. Začetek ob 20

Torek, 23. jan.: Zaprto.
Sreda, 24. jan.: »Tri komedije«. Red A.
Četrtek, 25. jan.: »Profesor Klepec«. Red B.
Petek, 26. jan.: »Na prisojni strani«. Premierski abonma.

Opera. Začetek ob 20

Torek, 23. jan.: Zaprto
Sreda, 24. jan.: »Nižava«. Red Sreda.
Četrtek, 25. jan.: »Figarova svatba«. Red Četrtek.
Petek, 26. jan.: Zaprto (Generalka.)
Sobota, 27. jan.: »Rusalka«. Premiera. Premierski abonma

V komediji nordijske pisateljice Helge Krog »Na prisojni strani«, ki pokaže nesporazum med ljudmi, živčimi na osonci, in tistimi, ki žive na sončni strani življenja, je izpeljano dejanje od nesporazuma do sporazuma na prav prijeten, deloma povsem resen, deloma komedijski način. Dejanje se godi na velikem posestvu ob fjordih. V delu nastopajo: posestnik Hartwig — Kralj, njegova žena Estera — Mira Danilova, njegova sestra Wenche — Vida Juvanova, njegova mati — Poloneca Juvanova, stric Severin — Daneš, Preben — Jan, Joahim — Jerman. Delo bo režiral prof. Sest.

Red Sreda bo imel ta teden v Operi predstavo d'Albertove »Nižave«, ki ima med mnogimi deli verističnega sloga predvsem prednost izredno dramatičnega dejanja, ki je mestoma pritrano do najvišjih čustvenih vzponov. Posamezne partije so v glasbenem oziru vzorno izdelane, prav tako moštstriki je orkestrski del, ki z vseskozi živimi barvailustrira odsko dogajanje. V naši uprizoritvi, ki sta jo pripravila režiser Freligh in dirigent dr. Svara, nastopajo: Basičeva, Ribičeva, Španova, Poličeva, Polajnarjeva, Marčec, Janko, Banovec, Orel in Dolničar.

Premiera Dvočakov »Rusalka« bo v soboto, 27. t. m., in sicer za Premierski abonma. To Dvočakovo delo spada po vsej svoji kvaliteti in umetniški ceni nedvomno med najlepše opere svetovne literature. Njeno dejanje samo je sicer odmaknjeno iz realnega sveta v pravljico, ima pa v sebi toliko poezije in liričnega nastojanja, da mu je lahko edino tako nežno čuteč glasbeni, kakor je bil baš Dvočak, kongenialno soustvaril adekvatni glasbeni izraz. Našo uprizoritev pripravljata šef-režiser Debevec in dirigent Niko Štrifof. Peli pa bodo: Hevbalova, Vidaličeva, Kogejeva, Barbičeva, Franc Lupša, Sradoljev in Rakovec.

Razpis zdravniškega mesta v Komendi

Kraljevska banska uprava dravske banovine v Ljubljani razpisuje službo zdravnika združene zdravstvene občine Komenda s sedežem v Mengšu v lastnosti banovinskega — uradniškega pripravnika za VIII. položajno skupino.

Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v banovinsko službo v smislu § 3. zakona o uradnikih v zvezi čl. 1. pravnika o službenih razmerjih, ustanavljanju mest in prejemkih banovinskih uslužbencev dravske banovine in dovršeno zdravniško pripravilno dobo — in vsaj šest mesecev bolnišniške prakse iz porodništva in ginekologije.

Prošnje naj se vložijo pri kraljevski bankski upravi dravske banovine v Ljubljani do 8. februarja 1940.

Prva izjava finskega vrhovnega poveljnika Mannerheima tujemu častnikarju:

Uničili bomo mesta, vasi, gozdove in tovarne — če bo treba

Dosedanji posebni poročevalec francoskega lista »Paris Soir« na Finskem, Henri Danjou, se je te dni vrnil v Francijo, namesto njega pa je list poslal na finsko-rusko bojišče Georgesa Kessela. Prvemu prejšnjemu gotovo ni zmanjkalo snovi za svoja poročila, pač pa je bil vzrok za njegovo vrnitev najbrž vsaj delno v hudih vremenskih razmerah, na katere mehkužni Francoz gotovo ni toliko navajen kot n. pr. Fince. Verjetno je hotel, naj še kdo drugi poskusi sladkosti posebnega poročevalca iz krajev, kjer je živo srebro v toplomeru letos postalo tako izredno težko...

Prvo poročilo, ki ga je Georges Kessel poslal svojemu listu, je bil njegov razgovor z vrhovnim poveljnikom vse finske vojske maršalom Mannerheimom. Morda je ta drugi poročevalec toliko bolj podjeten in prevečan kot njegov prednik, da se mu je že takoj v prvih dneh posrečilo govoriti s samim Mannerheimom.

V spremstvu nekega častnika sem se pripeljal v kraj X. — piše Kessel —, glavni stan maršala Karla Gustava Mannerheima, generalissima finske vojske. Ko sva se vsedla v avtomobil, s katerim sva se peljala k maršalu, mi je častnik dejal: »Dati mi morate častno besedo, da ne boste po končanem obisku nikomur ničesar pravili o tej hiši, kamor se zdaj peljeva. Na vse to morate čisto pozabiti. Bog ne daj, da bi komu pravili, kje ta hiša stoji.«

»Dal sem mu častno besedo in obljubil, da ne bom o tem nikomur ničesar znil.«

Maršal je sedel za dolgo in ozko, zeleno porbarvano pisalno mizo. V svečniku so gorele tri sveče, edina luč, ki je osvetljevala ponosne prsi in čelo tega vojskovodje, nekdanjega rešitelja Finske in sedanjega njenega prvega vojaka. Niti po njegovem zunanem videzu niti po glasu mu ne bi nihče prisodil, da je star že 73 let. Začel je govoriti z menoj v francoščini, tako čisti, da sem se mu čudil.

Prvi in zadnji tuji častnikar, ki sem ga sprejel

»Vi ste prvi častnikar, ki sem ga sprejel, odkar traja sedanja vojna, in tudi ne mislim sprejeti nikogar več, dokler časi ne bodo boljši. Toda vi ste me prosili, da vas sprejemem v avdienco v imenu države, ki jo najbolj ljubim in ki ji Finska v zadnjih tednih dolguje največjo zahvalo.«

Prosil vas, povejte v Franciji, da je bila podpora, ki jo je Finska v zadnjem času dobila od nje, več kot koristna.

Če so naša previdnost, naša odločenost in brezmejno junaštvo naše vojske ustavili prvi val surovih napadalcevih tolp, bi rad videl, naj nihče ne pozabi na to, da se še danes vedno borimo eden proti petdesetim.

Odločni smo boriti se do zadnjega starca, do zadnjega otroka. Porušili bomo, če bo treba, svoje

hiše, uničili svoje gozdove. Razdejali bomo svoja mesta in svojo industrijo, in to, kar bomo pustili, naj bo proketo od narave. Toda, eden proti petdesetim...«

Tudi ženske so sledile klicu domovine

Za trenutek je maršal utihnil, stegnil svoje dolge in nemirne roke po naslonjalu, nato pa nadaljeval:

»Da, moški, starci in otroci, vsi se bore na življenje in smrt, pa tudi ženske. Proč od vrtincev sodobnega življenja, so naše ženske ostale zvestejše svoji domovini kot mi vsi drugi ter so ohranile v svojih srcih neugasljivi ogenj domoljublja, ko nas je oblegal kruti naš stoletni sovražnik. Nad dvajset let je že minulo od tedaj, ko smo vrgli raz sebe ruski jarem, in od tedaj so se naše ženske začele zbirati in organizirati. Morda so se ljudje drugod smejali, ko so slišali za naše bojevnice, kako so začele odhajati z moškimi na vojaške vaje. 30. novembra so se prostovoljno odzvale klicu domovine, prijele v roke puške in se šle navdušeno boriti proti sovražniku. Opravljajo vsa moška dela, tudi bijejo se na bojnem polju ter tako pomagajo maloštevilni ostali vojski.«

Vi ne veste, kako so naši vojaki ponosni na to, da se bore eden proti petdesetim! V enem svojih zadnjih poročil sem omenil tudi, da so sovjetski letalci na severnem bojišču ubili tudi tri finske ženske...«

»Četrti boj, ki ga bijem«

Sveče so začele utripati, ker je dogorevala stena. Ordonanc je popravil luč, maršal pa je počasi nadaljeval:

»Gospod, to je četrti boj, ki ga bijem. Najprej vojna leta 1904, nato pa svetovna vojna 1914. Potem osvobodilni boji leta 1918, zadnji boj pa bijemo zdaj. Prvih dveh vojn smo se udeleževali na strani Rusov, v zadnjih dveh pa se vojskujemo proti Rusom.«

»Poznam ruskega vojaka«

Verjemite mi, da prav dobro poznam ruskega vojaka. Trdovraten je, pogumen, posebno v obrambni vojni. On se zna boriti do konca, rajši, kakor pa da bi se umaknil. Na življenje in smrt se bori predvsem tedaj, če se zaveda, da ga v ujetništvu čakajo muke in trpljenje, ali pa če čuti za svojim hrbtom strojnice...

Eden mojih častnikov, ki se je vrnil z Laponske, mi je poročal, da se je neka sovjetska patrila, ki so jo naši zajeli, borila do zadnjega moža. Bilo je 43 stopinj mraza. Ko so naši vojaki hoteli vzeti

Hrvaške narodne noše, kakor smo jih videli v Zagrebu zadnjič, ko se je mudila tam knežja dvojica

puške iz rok teh trupel, so se prsti padli Rusov kar drobili, kakor bi bili iz stekla, tako so bili zmrzjeni. Da, ruski vojak je trdovraten, toda...«

Toda število končno le odloča

Maršalu je zastala beseda v grlu, da ni mogel dokončati stavka. Njegove oči so obstale na luči in zdelo se je, kakor da se je v Mannerheimovi duši oglašil daljni spomin. Morda se je spomnil krasnih oddelkov mladih častnikov ruske carske garde, svojih nekdanjih tovarišev! Morda je vstala pred njegovimi očmi slika kronanja carja Nikolaja II. in njegovo častno spremstvo, ki je ob tej priliki nastopil Morda pa se je spomnil svojih vojaških tovarišev, ki bi morali biti danes generali ali maršali, a jih je revolucija in nato komunistična vlada drugača za drugim spravila s sveta! Z njihovo smrtjo je izgnila tudi ruska vojaška tradicija, skušnje, suženjstvo, visokost poveljnikov.

Maršal je prekinil molk in se dvignil z besedami: »Toda tudi spriču vsega tega ne pozabite, da število, masa končno le odloči in doseže zmago. Naša meja po kopnem je dolga tisoč kilometrov, morska meja pa je še daljša. In kljub temu je zdaj minulo že osem tednov, ko se trdno držimo in borimo eden proti petdesetim...«

Pisan drobiž

Včeraj je bila v Metropolitan-operi v New Yorku prirejana slavnostna predstava v korist francoske bolnišnice v New Yorku. Prireditelj je zelo lepo uspejal in je prinesla 10.000 dolarjev. V častni loži je bila tudi mati predsednika USA Roosevelta. Prav tako so na predstavi opazili tudi francoskega veleposlanika.

Ena izmed najbolj branih knjig na nemški fronti je knjiga Adolfa Hitlerja »Mein Kampf«. Zdjaj je ta knjiga izšla v žepni obliki. S to izdajo je knjiga dosegla naklado 5.95 milijona izvodov.

Vojaštvo češkomoravskega protektorata izdaja od tega meseca dalje mesečnik o raznih vojaških zadevah. Casopis urejuje polkovnik Tabor Vitez. Mesečnik izhaja v nemščini.

Nemški veleposlanik v Madridu, v. Stohrer, je priredil včeraj svečan sprejem za člane Falange in španskega častniškega zbora. O priliki sprejema so prikazovali filme o vojni na Poljskem kakor tudi prikazovali čolne v morje in vse moštvo se je zadrževalo v zraku. Sprejema se je udeležilo nad 200 povablencev.

V Berlinu se je o priliki neke predstave v Deutschlandhalle smrtno ponesrečila artistinja Kamila Mayer. Producionala se je na jeklenem drogu, visokem 20 metrov. Ko je bila na vrhu droga, se je ta prelomil in je artistinja padla na tla, udarila z glavo ob ograjo ter dobila hude poškodbe. Med prevozom v bolnišnico je umrla.

Medtem ko se v Anatoliji še dalje ponavljajo potresi, neprestano deževje grozi s poplavami v

Kulturno življenje v Nemčiji zaradi vojne nič ne trpi

Šef oddelka za posebne kulturne naloge v nemškem ministruvstvu, Hans Hinkel, je imel razgovor z glavnim urednikom »12-Uhrblatt«. Predvsem je poudaril, da nemški umetniki in kulturni delavci po zaslugi ukrepov predsednika kulturne zbornice dr. Göbbelsa stalno najdejo zaposlitev. Nemška gledališča, ki jih je okoli 300, tudi delajo odlično in občinstvo obiskuje predstave v večjem številu kot prej. Isto velja tudi za kinogledališča. Niti eno kinematografsko podjetje ali tovarna filmov v Nemčiji ni ustavila dela. Vstopnice za koncerte so vedno razprodane že nekaj dni pred predstavo. Tako je kulturno življenje v Nemčiji prav tako živahno kot v mirni dobi.

Program radio Ljubljana

Torek, 23. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venca veselih zvokov (plošče) — 11 Solska ura: Skrivnost kr. i. (Raf. Babar) — 12 Priljubljeni napavi (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.45 Opola koncert Radijske orkestra — 14 Poročila — 15 Vsakemu nekaj (plošče) — 18.40 Filozofija gospodarstva maloga naroda (prof. dr. Fr. Veber) — 19 Napovedi poročila — 19.20 Nac. ura: Dragoceni gospodarske Jugoslavije (K. Popovič, Bgd) — 19.40 Objave — 19.5. Deset minut zabave — 20 Paul Whitemann in njegov orkester (plošče) — 20.30 Dve zabavni enoletniki: I. C. Kočvar: Padeč trgovec Petra Baharja (Zvočna igra izra časa po svetovni reviji) 2. Jos. Korban: V zaključku. (Zvočna igra iz naših dni) Izvajajo člani radijske družine, vodi inž. Iv. Pengov — 20 Napovedi poročila — 22.15 Lahka glasba (Radijski orkester).

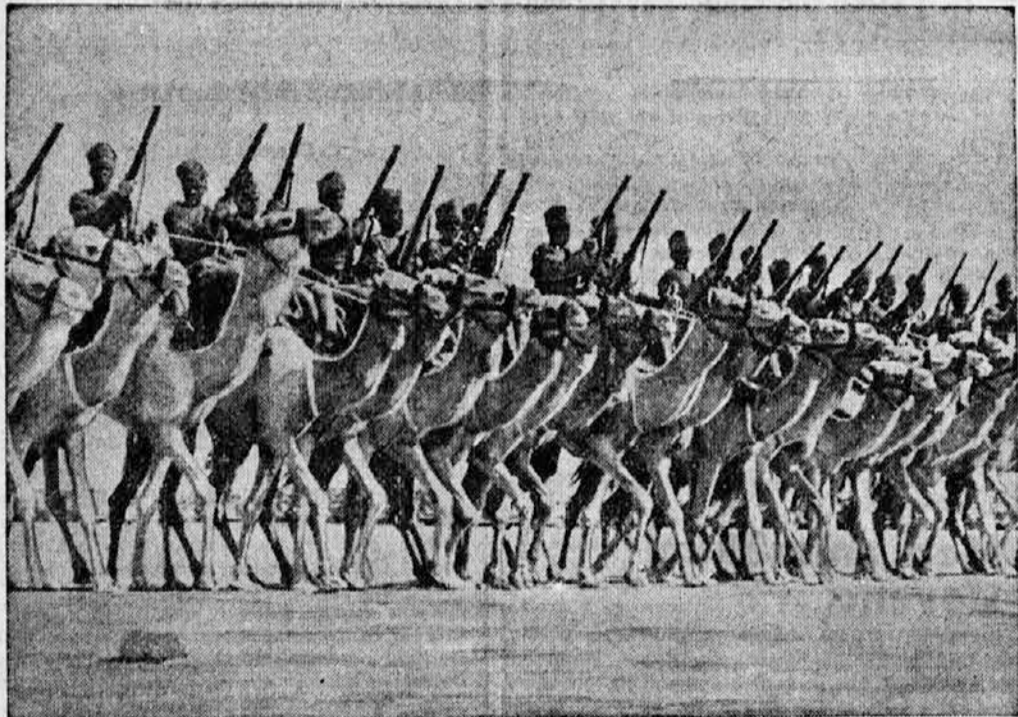
Sreda, 24. jan.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi in poročila — 7.15 Pisan venca veselih zvokov (plošče) — 12 Poljski napavi (plošče) — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.45 Vsakemu nekaj (plošče) — 14 Poročila — 18 Mladinska ura: a) Nastanek in razvoj padala (Jan. Colnar); b) Za mlade naravoslovce (Mir. Zor) — 18.40 Slov. pravne starice (dr. Jos. Zonta) — 19 Nac. ura: Reportaža z otoka Brača (Luka Fertilio, Zgb) — 19.40 Objave — 19.5. Uvod v prenos — 20 Prenos iz Ljubljane, opernega gledališča v 1. odmoru: Glasbeno predavanje (ravnat. V. Ljubič) v odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 23. jan.: Belgrad: 19.40 Flauta, 20.10 Narodni pesmi, 20.30 Kvartet — Zagreb: 20 Igra, 21 Sirolova »Missa poetica« — Bratislava: 20.40 Pogovor s pisateljem Urbanom, 21 Iz Mozartovih oper — Sofija: 20.30 Kom. koncert — Angleske postaje: 21 Puccinijeva opera »La Boheme« — Beromünster: 21.25 Orkester, koncert — Budimpešta: 20 Schubert, 21 Liszt — Bukarešta: 20 Ork. koncert — Stockholm-Hörby: 21 Mozartovo sonate — Trst-Milan: 17.15 Vok. koncert, 22.45 Kvartet — Rim-Bari: 20.45 Puccinijeva opera »La Boheme« — Florencia: 20.45 Pihalna — Poste Paristen: 23.25 Gigli poje.

Sreda, 24. jan.: Belgrad: 20 Opera — Zagreb: 20 Ljubljana — Bratislava: 19.4 Zab. koncert — Sofija: 19.45 Opera — Angleske postaje: 21 BBC orkester — Beromünster: 20.45 Puccinijeva opera »La Rondine« — Budimpešta: 19.30 Verdijeva opera »Traviata« — Bukarešta: 20 Opera — Stockholm-Hörby: 19.5 Pisan koncert — Trst-Milan: 17.15 Violina, 21 Puccinijeva opera »La Rondine« — Rim-Bari: 21 Simf. koncert — Florencia: 19. Opera glasba, 20.30 Filmska glasba — Oslo: 19.20 Narodni pesmi — Sotiens: 21.10 Ravelove skladbe.

vzhodnih pokrajinah, prav tako pa tudi v Trakiji. Vode so preplavile zasejana polja in opustošile nekaj vasi.

Egiptovski jezdeci, ki so se tudi pripravljali boriti za svojo zaščitnico: Veliko Britanijo

A. G. Barrilli

DVE BEATRICI

»Spustite hitro čoln v morje!« jim je zaklical admiral. »Vzemite sidro in ga vrzite v vodo dvajset sečnzjev proč od ladje.«

»Ali mislite, da bo dovolj?« je ves prepaden vprašal krmar, ki je prihitel z ostalimi.

»Če ne bo zadostovalo, da se rešimo, bomo vsaj preprečili večjo škodo;« je odvrnil admiral. »Ubogajte in ne mudrite se. Mnogo boljše bi bilo, da bi bili storiili vašo dolžnost prej, pa bi se to ne bilo zgodilo.«

Krmar ni zinil nobene besede več; stekel je na nasprotno stran, kjer so mornarji epušali čoln v morje. Vrgli so sidro v čola in tudi sami poskakali vanj. Drugi mornarji pa so na ladji odvijali vrv.

Bučanje valov, škripanje ladje, ki se je zdelo, da se bo vsak hip razbila in poleg njega vsega še neprodirna tema, ki je nevarnost še povečevala, vse to je vplivalo na mornarje v čolnu, da so izgubili glavo.

»Čemu nam bo sidro,« so dejali. »Čez deset minut ladje ne bo več. Hitimo na pomoč »Nini.«

Nemudoma so odvezali sidro in odveslali k drugi ladji, ki je bila oddaljena kakšne pol milje.

Mornarji, ki so bili na ladji »Santa Maria«, so začutili, da je vrv popustila in so menili, da se je utrgala; saj si niso mogli misliti, da so mornarji ravnali drugače, kot jim je bilo ukazano.

In vendar je bilo tako; čoln se je vedno bolj oddaljeval in kmalu ni bilo več slišati udarjanje vesel.

»Mogoče mornarji ne morejo še vreči sidra;« je dejal admiral. »Vse kaj drugega se je zgodilo. Glejte, saj smo že skoraj celo vrv potegnili nazaj; čoln je zbežal.«

Admiral je vzdihnil in velel mornarjem, naj posekajo najvišji jambor, da tako olajšajo ladjo. Mornarji so njegovo povelje takoj izpolnili, a nevarnost se s tem ni prav nič zmanjšala.

Mornarji v čolnu pa so se medtem približali »Nini«. Povedali so poveljniku, kaj se je zgodilo in ga prosili, naj jih sprejme na krov. Kapitan pa jih ni hotel sprejeti. Zaklical jim je:

»Če se skušate približati, vas spravim s čolnom vred v morskvo

58

globino. Vrnite se takoj k vaši ladji in pomagajte svojim tovarišem.«

Ko so se bojazljivci oddaljili, je velel spustiti svoj čoln v morje in sam odveslal z nekaj mornarji k admiralski ladji.

Prišel je pa že prepozno, ker se je »Santa Maria« medtem že nagnila na stran. Sreča v nesreči je bila, da je bilo morje mirno, ker drugače bi se bila popolnoma razbila, preden bi se mornarji mogli rešiti. Ko je admiral videl, da ni nobene pomoči več, je velel spustiti čolne v morje in vse moštvo se je zateklo na »Nino«.

Medtem se je zdanilo in videli so, da je obrežje zelo blizu. Ko je Kolumb nekoliko premislil stisko, v katero je prišel zaradi bega »Pite« in nesreče admiralske ladje, je sklenil poslati nekaj svojih ljudi k Guakanagarju, da mu sporoči, kaj se je zgodilo, ko so hoteli izpolniti njegovo željo in ga obiskati.

Odposlanci so kmalu pristali na obrežju. Dva mornarja sta strazila čoln, ostali pa so se povzpeli na griček, odkoder so uzrli Guakanagarjevo naselbino. Tudi domačini so kmalu zapazili tuje, ki so se bližali. Poglar je mislil, da prihaja admiral, zato je sam hitel naproti nebeskim sinovom.

Ko mu je tolmač povedal, kaj se je zgodilo, ga je ta novica tako užalostila, da so stopila solze v oči.

»Prav jaz sem kriv tega;« je vzkliknil. »Povejte poglarju nebeskih sinov, da mi je zelo žal in da ne vem, kako bi mogel to nesrečo popraviti.«

Eden izmed odposlancev pa mu je s pomočjo tolmača dejal: »Priatelj belih ljudi, tvoje besede so zelo plemenite. Naš admiral pa želi, da pokažeš svoje prijateljstvo tudi z dejanjem. Prosi te, da mu daš na razpolago ljudi in čolne, da spravi na suho vse stvari, ki so na ponesrečeni ladji.«

Poglarju se je ob teh besedah razjasnil obraz. Čutil se je srečnega, da more pomagati tujcem, katerim je nehoti povzročil takšno nesrečo.

Sklical je takoj vse svoje ljudi in jih v skupinah poslal na obrežje. Tudi sam je šel tja v spremstvu bratov in svetovalcev.

Ko je admiral videl prihajati celo trumo ljudi k morju, je stopil v čoln in odplul na suho da pozdravi poglarja, ki se je pokazal plemenitejšega od marsikaterega vladarja najbolj civiliziranih dežel.

Prav malo časa je bilo za razgovore. Domačini so se s svojimi čolni takoj pridružili mornarjem in začeli prenašati na suho tovor z admiralske ladje Guakanagari je skrbno pazil, da se je prevoz vsilil v redu. Ni vedel, kako bi potolažil admirala, ki je na svoji pone-

srečni ladji nadzoroval prenos tovara. Naročil je tolmaču, naj mu sporoči, da je pripravljen dati mu kot odškodnino vse svoje imetje.

Tako je mial dopoldan božičnega dne; kajti prav v božični noči se je zgodila katastrofa. Popoldne pa so domačini znosili vse stvari v svojo naselbino, ker pač niso mogle ostati pod milim nebom.

Kolumb je bil očaran nad poštenostjo domačinov. Niti najmanjša stvar ni izgubila od tega, kar so prinesli s ponesrečene ladje.

V vasi je poglar velel izprazniti tri holibe, v katere so znosili ves tovor. Več oborožeh domačinov naj bi noč in dan stražilo te kolibe.

Zvečer je admiral zopet odšel s svojimi mornarji na »Nino«. Bil je ves prevzet od postržljivosti in požrtvovalnosti primitivnih, a bistroumih domačinov, med katerimi se je v tem pogledu najbolj odlikoval njihov poglar Guakanagari.

VIII. poglavje.

Naslednjega dne je prišel Guakanagari na »Nino« obiskat admirala. Ubogi poglar je bil še ves pobit vsled nezgode, ki je zadela njegove bele prijatelje in je ponovno ponujal Kolumbu vse svoje imetje kot odškodnino.

Ko je govoril z admiralom, se je približalo ladji več čolnov z domačini z bližnjih otokov. Prinesli so koščke zlata, da bi v zameno dobili zvončke. Admiral je vedel, da so Portugalski na otokih afriške obale trgovali s takšnimi zvončki in steklenimi biseri, zato se je dobro založil s takšnim blagom.

Domačini so zelo radi dajali zlato, ki zanje ni imelo nobane vrednosti, za zvončke, ob zvoku katerih so potem plesali. Do takrat jim je za to služil boben, narejen iz izdobljenega panja, na katerega so napeli živalsko kožo.

Guakanagari je takoj opazil, kako je admiral bil vesel zlata. — Saj smo že omenili, da ga ni želel zas, pač pa je pričakoval španski kralj, da mu ga prinese veliko množino; saj se je iz zato vdal in mu pustil odpotovati, ker se je na tihem nadejal, da bo vendarle našel nov vir dohodkov — Povedal mu je, da je nedaleč od njegovega ozemlja gora Cibao, kjer je toliko zlata, da ga prebivalci sploh ne cenijo. Povabil je admirala v svojo hišo, kjer mu je dal precejšnjo množino zlatih zrn in ploščic ter mu pripravil veliko pojedino. Nekdo pa ni bog ve kako zaloval zaradi nesreče, ki je zadela admiralsko ladjo Bil je to Damjan, ki ga je deklica s Haitija popolnoma začarala. Bil je odločen, da se z njo poroči in se ne vrne več v domovino.